

Isätyön ammattilaisten näkemyksiä isätyön tilanteesta terveydenhuollon palveluissa

Aleksi Herranen

2021 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

**Isätyön ammattilaisten näkemyksiä isätyön tilanteesta terveydenhuollon
palveluissa**

Alexi Herranen
Terveystenhoitaja AMK
Opinnäytetyö
Toukokuu/2021

Sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan ammattikorkeakoulututkinto

Terveydenhoitaja (AMK)

Aleksi Herranen

Isätyön ammattilaisten näkemyksiä isätyön tilanteesta terveydenhuollon palveluissa

Vuosi

2021

Sivumäärä

49

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata ammattilaisten näkemyksiä isätyöstä terveydenhuollon palveluissa. Tavoitteena on kuvata isien asemaa, isyyden tukea ja näihin vaikuttavia tekijöitä sekä isätyön juurtumista edistäviä tekijöitä palveluissa. Näiden näkemyksien avulla tuodaan esille tekijöitä, joiden avulla isätyötä voidaan kehittää eri terveydenhuollon palveluissa. Opinnäytetyö suunniteltiin yhteistyössä Miessakit Ry:n kanssa ja haastateltaviksi kutsuttiin henkilöitä, jotka ovat tehneet isätyötä eri organisaatioissa.

Opinnäytetyön teoreettisessa viitekehyksessä avataan isän aseman kehittymistä yhteiskunnassa, sekä isän merkitystä perheessä ja lapsen kehityksen tukena. Viitekehys tarjoaa tietoa myös isyyden tueksi tarjotuista hankkeista, isien tuen tarpeesta ja tuesta terveydenhuollon palveluissa. Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena haastatteleamalla kolmea isätyötä tehnyttä ammattilaista. Opinnäytetyön aineisto kerättiin teemahaastatteluiden avulla ja analysoinnin apuna käytettiin induktiivista sisällön analyysiä.

Opinnäytetyön tuloksista muodostui 20 alaluokkaa, jotka asettuivat teemojen mukaisesti. Teemoja olivat isien asemaan vaikuttavat tekijät terveydenhuollon palveluissa, isyyden tuki ja siihen vaikuttavat tekijät terveydenhuollossa ja perheille tarkoitetuissa palveluissa sekä isyyden tukemisen juurtumista edistävät tekijät palveluissa. Tulokset esitetään raportissa kyseisten teemojen mukaisesti.

Opinnäytetyön tuloksista ilmenee, että terveydenhuollon palvelut ovat osittain vielä äitikeskeisiä. Myös isän asemaan vaikuttaa isän oma rooli vanhempänä. Isän asema on kuitenkin viimevuosikymmenien aikana parantunut ja isä halutaan huomioida entistä enemmän palveluissa. Isätyötä jarruttavia tekijöitä ovat palveluiden saavutettavuuden haasteet ja resurssit. Myös terveydenhuollon ammattilaisten eroavaisuudet isät huomioon ottavassa työtöteessä vaikuttavat eri tukitoimien jalkauttamiseen.

Tulosten perusteella voidaan päätellä, että isätyön mahdollisuuden kasvaisivat, jos isätyön vaikuttavuutta arvioitaisiin niissä kunnissa, joissa isätyötä on tehty jo pidemmän aikaa. Näin rohkaistaisiin muita kuntia aloittamaan toimintaa myös omissa palveluissa. Vaikuttavuusarviointi tukee myös erilaisten suositusten muodostumista ja kehittämistä. Mitä enemmän tehdään isätyötä ja sen vaikuttavuutta seurataan, sitä enemmän saamme hyvää tietoa palvelun aseman vakiinnuttamiseksi. Edellisten hankkeiden tuomia työkaluja voisi myös tulevaisuudessa rohkeasti jalkauttaa organisaatioihin, jotta organisaatioilla on työkaluja tutkia omaa toimintaansa myös isänäkökulmasta.

Asiasanat: isyys, perhekeskeisyys, terveydenhuolto, isätyö, isäerityinen työ

Aleksi Herranen

Fatherwork professionals` views on the position of fatherwork in the healthcare system

Year

2021

Pages

49

The purpose of the thesis was to describe the views of professionals about fatherwork in the healthcare services. The objective of this thesis was to describe the fathers` position in the healthcare system, which affects the fathers` support and what support do fathers` get from the healthcare system and what obstructs fatherwork in different services. With this knowledge the authors could provide information about what can be done to develop lasting support for fathers in the healthcare system. The thesis was planned with Miessakit ry. The interviewees were invited based on their knowledge and experience of fatherwork in different organizations.

The theoretical framework of the thesis provided information about the father`s position as a parent, the development of fathers` position, and the importance of a father in families and to the developing child. The framework also provided information about the projects that are made to support fathers, what needs fathers have for the support and what support do fathers get in the healthcare services. The thesis was implemented as a qualitative research by theme interviewing fatherwork professionals. The analysis of the data was done by using inductive content analysis. The thesis discussed what factors influence the fathers` position in healthcare services, what kind of support fathers receive in the services as well as what factors inhibit fatherwork in the healthcare system.

The results provided 20 subcategories that were sorted by given themes. The themes were factors influencing the position of fathers in healthcare, factors that influence fathers support, and factors that will help fatherwork to be part of the healthcare system. The results indicated the healthcare system being still oriented towards mothers. Also the father`s own role in the parenting influences the position he has in the healthcare services. During the past decades, the position has improved and the professionals want to include and encounter fathers as equal parents. As challenges were identified the accessibility to services and scarce recourses, inhibiting the support for fathers.

The first development proposal was to implement research on the effectiveness of father work in municipalities providing fatherwork. Thus giving knowledge to other municipalities of the importance of fatherwork and how to implement fatherwork in their services. Through studying the effectiveness, we gain more valuable information that can be used to implement more long-term support for fathers in the healthcare system. The tools provided by the previous projects should also be used in a wider scale in organizations, so that municipalities could have the mechanisms to study their own services from father`s point of view.

Keywords: fathering, family-orientation, health care, fatherwork, father-specific work

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Isyys yhteiskunnassa ja isyyden merkitys	7
2.1	Isyys nykypäivänä	7
2.2	Isyyden merkitys lapsen kehityksessä	8
3	Isätyö suomessa	9
3.1	Aikaisemmat tutkimukset ja hankkeet isyyden tukemiseksi	9
3.2	Isien tuen tarpeet	10
3.3	Isyyden ja isien tukeminen terveydenhuollossa	11
3.4	Isätyötä Jarruttavat tekijät palveluissa	12
4	Tutkimuksen tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset	13
5	Toteutus	13
5.1	Teemahaastattelu	14
5.2	Aineiston analyysi	15
6	Tulokset	18
6.1	Isien asemaan vaikuttavat tekijät terveydenhuollon palveluissa	18
6.2	Isyyden tuki ja siihen vaikuttavat tekijät terveydenhuollossa ja perheille tarkoitetuissa palveluissa	22
6.3	Isyyden tukemisen juurtumiseen vaikuttavat tekijät ja onnistumiset palveluissa	26
7	Tulosten tarkastelu ja pohdinta	31
7.1	Luotettavuus	35
7.2	Eettisyys	37
8	Johtopäätökset ja kehittämissuhteet	38
	Lähteet	40
	Taulukot	45
	Liitteet	46

1 Johdanto

Isätyöllä tarkoitetaan työtä, joka ottaa huomioon isän roolin kasvattajana, sekä vanhempana. Isätyötä on Suomessa kehitetty paljon, kuten esimerkiksi monilla alueilla on isille tarkoitettuja ryhmiä ja joissain paikkakunnilla on isille omat neuvolakäynnit, jossa vanhemmuutta voidaan tarkastella ei-synnyttäneen vanhemman näkökulmasta.

Isäerityisellä työllä pyritään vaikuttamaan isän asemaan yhteiskunnassa, sekä ottamaan isien omat tavat kokea ja käsitellä asioita huomioon. Isiä myös kohdataan paljon erilaisissa yhteisöissä, erilaista lähtökohdista ja näkökulmista (Katajisto, Laitinen, Lappeteläinen, Pitkänen, 2020, 28). Isyyden tukeminen yhteiskunnallisella tasolla on ollut kasvavaa. Isät voivat jo 70-luvusta alkaen osallistua synnytyksiin, sekä vanhempainvapaa muutosten jälkeen isillä on ollut suurempi mahdollisuus osallistua pikkulapsen arkeen. Kuitenkin kohtaamisessa on vielä kehitettävää etenkin neuvolassa, kun teemat keskusteluissa liittyvät äidin ja lapsen hyvinvointiin, voi isän huomioiminen jäädä vähemmälle ja isä voi kokea jäävänsä syrjään. (Säyrälä, 2017, 28). Vaikka äitiysneuvolassa keskitytään suureksi osaksi äidin ja sikiön hyvinvointiin on kuitenkin tärkeää myös huomioida myös toinen vanhempi keskusteluissa, sillä koko perheen hyvinvointi heijastuu vahvasti kasvavan lapsen hyvinvointiin. Isille on joissain terveyskeskuksissa myös järjestetty omia terveystarkastuksia. (Hakulinen, Onwen-Huma, Varsa, Pulkkinen & Sandt, 2017, 20; 26.)

Isille on tarjolla monenlaisia tuen väyliä esimerkiksi Miessakit ry:n isäpuhelimessa, joka tarjoaa neuvontaa isyyteen liittyvissä haasteissa puhelimitse, sekä sähköisesti viestittäen, että yksilötapaamisilla. Isyyden tueksi tarjotaan myös koulutustoimintaa eri toimijoille vahvistaakseen isäerityistä osaamista eri palveluissa. (Miessakit.fi, 2020.) Isiä on monesti haluttu enemmän mukaan äitiyshuollon palveluihin, kuten perhevalmennuksiin, mutta palveluiden vakiinnuttamiseksi tarvittaisiin enemmän systemaattista kehittämistä. Isät myös saattavat hyötyä enemmän tapaamisista jossa miesten maailma ja tapa ajatella otetaan huomioon. (Mannerheimin lastensuojeluliitto, 2013, 12.)

Isät toivovat lapsiperheiden kanssa työskenteleviltä ammattilaisilta enemmän yksilöllistä kohtaamista ja keskustelua henkilökohtaisista kokemuksista isyydestä. Isät tarvitsevat ammattilaisilta kuitenkin keskusteluun kannustusta ja tukea, sekä rohkaisua. Isyyden arvo ja merkitys tulisi yhteiskunnallisissa palveluissa tuoda rohkeammin esille, sillä omannäköisellä ja osallistuvalla isyydellä on positiivisia vaikutuksia perheen hyvinvointiin ja parisuhteeseen, sekä luo lisää hyvinvointia. (Kekkonen, Lilja & Nieminen, 2013, 15; 30.)

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata ammattilaisten näkemyksiä isätyöstä terveydenhuollon palveluissa. Tavoitteena on kuvata isien asemaa, isyyden tukea ja näihin vaikuttavia teki-

jöitä, sekä isätyön juurtumista edistäviä tekijöitä palveluissa. Näiden näkemysten avulla tuodaan esille tekijöitä, joiden avulla isätyötä voidaan kehittää eri terveydenhuollon palveluissa.

2 Isyys yhteiskunnassa ja isyyden merkitys

Suomalaisessa tutkimuksen perinteessä äidinriiston käsite muutti, sen miten yhteiskunnassa ajattelempa perheen keskinäisistä malleista. Yhteiskunnassa ajateltiin, että äidin tunnekylmästä asenteesta kasvavaa lasta kohtaan seuraisi monia mielenterveydellisiä ongelmia ja psyykkisiä häiriöitä. Tämän ajan keskusteluissa isän rooli nähtiin vain sivustaseuraajana ja tämän merkitystä lapsen kehitykseen oli vähäisesti ymmärretty. Sodanjälkeisessä isyyskäsityksessä oli vahvana ajatus siitä, että isän ei tarvinnut osallistua pienen lapsen hoitoon ollenkaan ja isältä vaadittiin vähemmän kuin äidiltä. Äiti ikään kuin myös asetettiin yhteiskunnallisen perheajatuksen mukaan myös perheen keskiöön ja väestöpolitiikassa isille tarjottiin elättäjän paikka. (Mykkänen & Aalto, 2010, 23- 24.)

2.1 Isyys nykypäivänä

Pohjoismaissa isysteemaan on syntynyt suurta mielenkiintoa. Media ja Perhetutkimukset ovat alkaneet entistä tiuhempaan tahtiin tutkimaan isyyttä ja myös kiinnostuksen kautta erilaisia tutkimuotoja isyyden tukemiseksi on kehitetty. Isyyttä on siis kulttuurisesti ja ajallisesti muokattu erilaisten tarinoiden kautta ajansaatossa. Isyyttä voidaan nykypäivän tarinoiden valossa kuvata kolmella erilaisella tasolla modernilla kuvauksella isyydestä, muutokuvauksella, sekä postmodernilla kuvauksella isyydestä. Modernia isää kuvattiin tutkimuksessa isän tahtolla olla perheessä läsnä ja elää perhekeskeisen isän arkea. Muutokuvauksella kuvataan kasvamista vastuulliseen isyyteen vastoinkäymisten kautta ja postmoderni isyys voidaan tarinoissa kuvata isyyttä, jolla perhe ylittää urakeskeisen ajattelun ja isä, joka tahtoo olla ”koti-isä”. (Eerola & Huttunen, 2011, 214.)

2000-luvun alkupuolella asiantuntijapuheissakin kannustettiin isejä olemaan läsnä erilaisissa lapsille tarkoitetuissa palveluissa, kuitenkin sen ajateltiin olevan isän valinnasta kiinni, osallistuuko hän näihin tarjottuihin palveluihin vai ei. Postmoderneissa puheissa isyys on nähty enemmän hoivaajan ja läsnäolevan vanhemmuuden kautta, kuin elätyksen ja talouden tuojan roolin kautta. Muutosta on kuitenkin hidastanut isien osallisuus ja tahto, esimerkiksi perheväylien käyttämiseen. (Hyytiäinen, 2014, 9- 11.)

Nämä tarinat kuvastavat hyvin myös sitä muutosta mitä isyys on kokenut vuosien saatossa. Muutos on tapahtunut yhä enemmän osallistuvampaan ja tasavertaisempaan vanhemmuuteen,

jossa kaikki perheen osat ovat samanarvoisia. Isillä on myös toive siitä, että he voisivat olla enemmän läsnä omille lapsilleen, kuin heidän isänsä on ollut läsnä heitä kohtaan. (Kekkonen ym. 2013, 7-8.)

2.2 Isyyden merkitys lapsen kehityksessä

Isän ja lapsen yhdessäoloon vaikuttavat suurelta osin isän stressi, mieliala, perherakenne ja vanhempien koulutus ja työ. Etenkin isän stressillä vauvaiässä ja myöhemmällä osallistumisella hoitoon on löydetty yhteyksiä. Yhdessä oloa ja yhdessä olon laatua kuormittavat monet muut vuorovaikutukseen, lapsen temperamenttiin ja vanhempien keskinäiseen suhteeseen liittyvät asiat arjessa. (Halme, 2009, 102-104.)

Yhdessä olon määrää siis vähentävät muutkin tekijät, kun pelkästään työhön liittyvä aika. Monissa tutkimuksissa kuitenkin korostetaan yhdessä olon merkitystä lapsen kehitykselle. On havaittu, että isän toiminta lapsen kanssa on kuitenkin erilaista. Isän toiminnalle on tyypillisempiä fyysiset ja konkreettiset leikit, joissa lasta tuetaan ja rohkaistaan ottamaan riskejä, oppimaan ja kokeilemaan omia rajojaan. Vähentävästi isän ja lapsen yhdessäoloon vaikuttavat isän korkeampi koulutus ja ikä. Mitä nuorempi isä oli, sitä vähemmän hän myös lapsen kanssa viettää aikaa. Isän yhdessä olon vaikutukset tulevat ilmi suorasti ja epäsuorasti. Epäsuoralla merkityksellä tarkoitetaan tapaa, jolla isän läsnäolo vaikuttaa äidin hyvinvointiin, jonka kautta se vaikuttaa myös lapsen hyvinvointiin. (Halme, 2009, 113; Lamb, 2010, 14.)

Isän mukanaololla on todettu myös olevan merkitystä lapsen stressinhallintaan ja mielenterveyteen. Lapset, joiden isät olivat vauva-aikana enemmän läsnä lapsen hoivassa ja huolenpidossa kokivat vähemmän stressiä, kun he olivat kouluikäisiä ja täyttäneet 7- vuotta. On myös havaittu, että mielenterveyden haasteita oli kaikista enemmän perheissä, jossa isä oli osallistunut vähän hoivaan ja äidillä oli havaittu masennusta. Isän osallistuminen oli myös yhdessä suurempaan sosiaalisuuteen, onnellisuuteen ja tyytyväisyyteen omasta elämästä nuoruusiässä. Isän omalla asenteella on havaittu olevan myös merkitystä lapsen myöhemmälle akateemiselle menestymiselle ja kognitiivisten taitojen kehittymiselle. Isät, jotka jaksavat viettää aikaa lastensa kanssa kouluaikoina ja, jotka ovat kiinnostuneita lastensa koulunkäynnistä ennustavat parempaa koulumenestystä 20-vuotiaana. Näiden isien lapset osoittivat aikuisempaa otetta opiskeluun. (Sinkkonen, 2012.)

Isän lisääntyvä osallisuus mahdollistaa myös hoivaamisen laajemman jakamisen ja sen, että parisuhteelle jää näin enemmän aikaa. Se myös mahdollistaa, että äiti saa olla muutakin kuin äiti ja lisää äidin psyykkistä hyvinvointia. Osallistuva isyys myös vaikuttaa positiivisesti isään itseensä kohentamalla itsetuntoa ja lisää isien empaattisuutta. Isien

aktiivisen läsnäolon vaikutuksien on myös katsottu tukevan samankaltaisia positiivisia lopputuloksia, kun äidinkin läsnäolon lapsen kehityksessä. (Kekkonen ym., 2013, 13; Lamb, 2010, 10.)

Isän läsnäololla uskotaan olevan myös vaikutuksia, kun lapsi saavuttaa teini-iän. On havaittu yhteys isän läsnäololla ja nuoren itsetunnolla. Kuten aikaisemminmainittu läsnäolon laatu on ratkaiseva asia. Isät voivat olla “läsnäolevia”, mutta ei kuitenkaan mukana perheen arjessa. Isän läsnä oleminen tukee myös lapsen myönteistä toiset huomioonottavaa käyttäytymistä. (Lamb, 2010, 10.)

3 Isätyö suomessa

3.1 Aikaisemmat tutkimukset ja hankkeet isyyden tukemiseksi

Suomessa on isyyden tukemiseksi ja isyyden mukana tullessiin haasteisiin monenlaisia hankkeita. Miessakit ovat toteuttaneet yhteistyössä setlementti liiton kanssa isännäköinen hankkeen, jonka tarkoituksena oli kehittää isätyön verkostoja ja kouluttaa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia vahvistaakseen isien asemaa tasavertaisina kasvattajina ja vanhempina. Hankkeesta syntyi myös tuotos isätyökirja. (Katajisto. ym, 2020.) Miessakkien Masi- hankkeen tavoitteena on ollut tukea isiä, jotka kamppailivat perheissään masennuksen kanssa tai kokevat jaksamisensa ja voimavarojensa olevan vaakalaudalla. Masi- hankkeen avulla saatiin valtakunnallisesti järjestettyä yksilö- ja ryhmätapaamisia, verkkoauttamista, sekä puhelinneuvontaa masentuneille isille ja isille, jotka elävät perheen sisällä masennuksen kanssa. Ammattilaisille on ollut hankkeen voimassaoloaikana mahdollisuus suorittaa verkkokurssi masennuksesta ja Masi-opas masentuneiden isien kanssa työskentelevien tueksi. (Miessakit ry, 2020, 4-6.)

Miessakit ovat myös vaikuttaneet myös isyyden tueksi hankkeella, jonka tarkoituksena on tukea isyyttä eri elämänvaiheissa ja tuoda nykyaikainen isyys kuulluksi ja näkyväksi yhteiskunnassa. Hankkeen tavoitteena oli vahvistaa koko perheen hyvinvointia parantamalla isän mahdollisuutta toimia tasavertaisena kasvattajana. (Tikka & Saneri, 2012, 6-7.)

Miessakkien isyyden tueksi hanke on yrittänyt jalkauttaa isäryhmien toimintaa usealla eri paikkakunnalla. Isäryhmiä varten kehitettyjen mallien ohelle on kehitetty myös muita isätyöhön soveltuvia toiminnan muotoja, kuten esimerkiksi yksilötapaamisia isän kanssa tai isille tarkoitettua puhelinneuvontaa. (Miessakit.fi, 2020.) On kuvattu, että paikkakunnilla, jossa isäryhmiä on pilotoitu, kolmasosa terveydenhoitajista on asiasta mielissään, kolmasosa neutraaleja ja kolmasosa terveydenhoitajista vastustaa isätyön mukana tuomaa muutosta. Toiminta usein jää marginaaliseksi, usein taloudellisista ja ajankäytöllisistä syistä, jotka usealla

paikkakunnalla ovat suurimpana esteenä toiminnan vakiinnuttamiselle. Isätyöhön perehdyttävä koulutus on avainasemassa toiminnan vakiinnuttamiselle. (Miessakit ry., 2015.)

Isäneuvolatoimintaa on myös kehitelty osana Pohjois-Karjalan neuvolatoimintaa. Isäneuvolatoiminta on uusi tapa tukea isien kokemaa vanhemmuutta ja samalla myös vanhempien keskinäistä parisuhdetta. Isäneuvolatyö on otettu pääosin hyvin vastaan alueella terveydenhoitajien ja isien itsensä puolesta. Toiminnan on havaittu lisäävän isien palvelutietoisuutta ja mahdollistanut isien ajatuksia tuen piiriin hakeutumisesta. Pohjoiskarjalassa työvälineinä on kutsu isille neuvolaan, isän terveystietokortti ja kooste eri yhteystiedoista erilaisiin elämäntilanteisiin. Isät monesti kokevat olevansa tyytymättömämpiä nykyisiin perheille tarkoitettuihin terveydenhuollon palveluihin, kuin äidit ja avun hakemisessa kokevat olevansa epätietoisia ja jäävänsä tuen ulkopuolelle. (Hakulinen, Laajasalo & Mäkelä, 2019, 119-120.) Isäneuvolatoimintaa ja isille tarkoitettuja yksilökäyntejä on tarjottu myös Vaasassa ja Mäntsälässä (Vaasa.fi, 2021; Mantsala.fi, 2015).

Isäryhmiä on myös pilotoitu isyyden tueksi hankkeen myötä. isäryhmien ja isyysvalmennuksen pää tavoite on antaa isille paremmat avaimet osallisuuteen lasten hoidossa ja kasvatuksessa, sekä kehittää vanhempien keskistä vuorovaikutusta. (Tikka & Saneri, 2012, 11-12.) Tutkimuksissa on myös havaittu vertaistuellalla olevan suuri merkitys etenkin ensimmäistä lasta odottaville ja pikkulapsivaiheessa oleville isille. (Lähteenmäki, Pihlaja & Laakkonen, 2020, 412-414.)

3.2 Isien tuen tarpeet

Haasteet voivat olla miesten elämässä hyvinkin moniulotteisia. Haasteet voivat liittyä lapsen kasvattamiseen, päihteisiin tai ylipäätään omaan elämäntilanteeseen. Isät kokevat monesti kaunistelelevansa haasteitaan palveluissa ja jotkin isät saattavat palveluissa kokea vähemmyyden tunnetta palveluntarjoajan puolelta (Säyrälä, 2017, 82). Isät myös kokevat ajoittain turhautumista palveluissa varsinkin, jos he kokevat tunteidensa ja kokemuksiensa vähättelemistä. Isillä saattaa myös tulla tunne siitä, että yhteiskunnan näkökulmasta isyys on toispuoleinen asia. Suomalainen isyys osuu yleensä elämäntilanteeseen, jossa on valmistuttu ammatin ja siirrytty työelämään. Ajankäyttö ja elämäntapa muuttuvat muutamassa vuodessa rajusti. (Jämsä & Kalliomaa, 2010, 25). Neuvolajulkaisuissa isyyteen tai ei raskaana-olevan vanhemman riskeihin liittyvät vahvasti elämäntavat, vanhemmuus, sairaus ja parisuhde. Riskeillä on vaikutuksia lapsen turvallisuuteen, kehitykseen ja perhekokonaisuuden hyvinvointiin. (Mailsalo, 2015, 56.) Perhe kokonaisuudessaan tulee ottaa huomioon samoissa asioissa.

Noin kuusi isää kymmenestä pitävät neuvolan tarjoamia isäryhmiä ja tukea riittävänä, vaikka tuessa olisikin parantamisen varaa. Isätoiminta ja vertaisryhmät eivät kuitenkaan riitä kaikille isille. Nämä isät, jotka eivät välttämättä jaksaisi etsiä toimintaa jäävät helposti kaiken tuen

ulkopuolelle. Nämä isät myös tutkimuksessa kokivat, että ei ole tahoja, jonka puoleen voi kääntyä kasvatus, vanhemmuus ja sairastumistapauksissa. Jotta kaikkia isiä työttömiä ja työelämässä olevia voidaan tukea, täytyy myös työelämän kehittyä perhelähtöisempään suuntaan. Myöskään kaikkea toimintaa isien tukemiseksi ei olla vielä kehitetty. (Eerola & Mykkänen, 2014, 71-74.)

3.3 Isyyden ja isien tukeminen terveydenhuollossa

Äitiysneuvolatoiminnan keskeisenä tavoitteena on tukea molempien vanhempien terveyttä ja hyvinvointia, sekä syntyvän lapsen kasvuympäristön turvallisuutta ja sen terveyttä. Vanhempien näkökulmasta tätä kuvataan toimintana, jossa molempia vanhempia kuunnellaan ja kohdataan tasavertaisesti ja saavat tarvitsemaansa apua ja tukea ilman viivettä. Toiminnan tavoitteena on myös tarjota vanhemmille heidän tarvitsemaansa vertaistukea ja tarjota molemmille vanhemmille tarpeenmukaista terveysneuvontaa. (Klementti & Hakulinen-Viitanen, 2013, 16.)

Äitiysneuvolatoiminta tarjoaa pääsääntöisesti palveluja raskaana oleville naisille, mutta se ei vähennä isän roolia yhdenvertaisena kasvattajana. Miehen osallistuminen lapsensa kasvatamiseen yhdenvertaisena tukee lapsen kasvua ja kehitystä myönteiseen suuntaan. Äidin oletettu rooli ensisijaisena kasvattajana saattaa viedä isyyden roolia kasvatuksessa varjoon, joka puolestaan lisää sitä asennetta entistä enemmän. Tästä olisi neuvolatoiminnassa hyvä käydä keskustelua molempien vanhempien kanssa. (Klementti & Hakulinen-Viitanen, 2013, 30.)

Myös terveyden hoitajan ja lääkärin tekemiin laajoihin terveystarkastuksiin on tapana kutsua mukaan molemmat vanhemmat. Raskausajan terveystarkastuksessa THL:n ohjeistuksen mukaisesti molemmilta vanhemmilta tulisi kartoittaa terveystottumuksia, päihteiden käyttöä ja mielialaa, sekä molemmat vanhemmat tulisi kutsua tutkimukseen (Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos, 2021). Tutkimuksien mukaan laajat terveystarkastukset myös kehittävät palveluita perhekeskeiseen suuntaan ja isät on saatu myös paremmin huomioitua (Riikonen, 2019, 38).

Perheille tarkoitetuissa palveluissa konservatiivinen ajattelu isyyden toispuoleisuudesta voi heikentää isän mahdollisuuksia kiintyä perheen uuteen jäsenen. Isät saattavat myös herkästi hyväksyä tämän äidin roolin korostamista kasvatusasioissa. Tämä ajattelu vaikuttaa varmasti isien omaan vastuunkantamiseen lapseen liittyvissä asioissa ja isä jää näissä asioissa herkemmin taka-alalle. Ammattilaisilla on suuri merkitys siinä, miten perheessä toteutetaan roolitukia ja osallistuvaan isyyteen kannustaminen onkin hyvä tapa vahvistaa yhteistä hyvää. Äideille kohdennetuissa palveluissa on myös tärkeää tiedostaa ja tunnistaa isän eritahtinen kasvaminen vanhemmuuteen. (Katajisto ym., 2020, 26.)

Isät eivät välttämättä odota saavansa erityistä huomiota perheille tarkoitetuissa terveydenhuollon palveluissa vaan kokevat olevansa siellä lastensa asialla, ja että siellä käsitellään lasta koskevia asioita. Kuitenkin on havaittu isien kokevan olevan ulkopuolisia äitiys- ja lastenneuvolan palveluissa, joiden toiminnan keskiöön on ajautunut äiti ja lapsi. Perhekeskeisyyden periaate ei välttämättä siis tule esille neuvolassa, ja vaikka isät haluavat olla osallisina perheeseen kuuluvissa asioissa kokevat isät olevansa helposti ohitettavina terveydenhuollon palveluissa. Isät myös kokivat neuvolapalvelut usein erittäin hyödyllisinä, mutta kokivat, että heidät ohitetaan herkästi näissä palveluissa. (Koivumäki, 2011, 42.)

On havaittu, että neuvolapalveluissa on alettu ottaa isiä aikaisempaa paremmin huomioon. Kuitenkin isien yksilöllinen tukeminen vaatii tietoa heidän tarpeistaan ja kokemuksistaan lapsen kasvatukseen liittyen. Selvityksessä noin puolet terveydenhoitajista koki, että työtä neuvolan tekemisestä enemmän isille sopivaksi ympäristössä on jo toteutunut. Kuitenkin neljäs osa vastaajista koki, että käytössä ei ole riittävästi resursseja isien tukemiseen ja yli 10 % vastaajista koki, että isien maailmaan oli haastavaa päästä sisään ja maailmojen erilaisuus vaikutti terveydenhoitajan ja isän vuorovaikutukseen. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2008, 37-42.)

Isyyden tukemiseksi tarvitaan suurta muutosta myös organisaatioissa, jotka tarjoavat palveluitaan perheille. Muuttuva isyys haastaa myös terveydenhuollon ammattilaisia uusiin työtapoihin ja ajattelemaan kriittisesti käsityksiä sukupuolirooleista ja ydinperheen dynamiikasta. (Hellsten & Salonen, 2013.)

3.4 Isätyötä Jarruttavat tekijät palveluissa

Isät toivovat lapsiperheille tuottavilta palveluilta yksilöllisempää kohtaamista. Sosiaali- ja terveysalan naisvaltainen ympäristö asettaa isien kohtaamiselle omat haasteensa ja isät usein kokevat olevansa ulkopuolisia, eivätkä tule kuulluiksi palveluissa. (Kekkonen ym., 2013, 23.) Äitien näkemykset yhteistyöstä ja osallisuudesta palveluissa on useammin myönteisempi, kuin isien. Isien ajatukset perhekeskeisestä kumppanuudesta palveluissa puolestaan on heikompi, kuin äitien. (Perälä, Salonen, Halme & Nykänen, 2011, 83-84.)

Isätyön vakiinnuttamiseksi tarvitaan systemaattista kehitystä, myös miesmäinen ajattelu ja miehenmaailmaan uppoutuminen tukee isien luottamusta tarjottuihin palveluihin. (Mannerheimin lastensuojeluliitto, 2013, 12). Sosiaali- ja terveyssektori on ammattilaisjakaumaltaan hyvin naisvoittainen, jolloin voi käydä niin, että miesnäkökulmaa ei saada vakiinnutettua niin hyvin terveys- ja ennaltaehkäiseviin palveluihin. Tämä saattaa johtaa miehille suunnattujen palveluiden kattavuuteen. Myös eri palveluiden isäerityiseen kohtaamiseen on hyvä kiinnittää

huomiota erilaisten ennakkokäsitysten purkamiseksi. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2014, 13-14.)

4 Tutkimuksen tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata ammattilaisten näkemyksiä isätyöstä terveydenhuollon palveluissa. Tavoitteena on kuvata isien asemaa, isyyden tukea ja näihin vaikuttavia tekijöitä, sekä isätyön juurtumista edistäviä tekijöitä palveluissa. Näiden näkemysten avulla tuodaan esille tekijöitä, joiden avulla isätyötä voidaan kehittää eri terveydenhuollon palveluissa. Tutkimuskysymykset opinnäytetyössä ovat:

1. Minkälaiset tekijät vaikuttavat isän asemaan terveydenhuollon palveluissa?
2. Minkälaista on isyyden tuki palveluissa?
3. Millaiset tekijät jarruttavat isätyötä?

5 Toteutus

Opinnäytetyö toteutetaan laadullisena tutkimuksena haastattelemalla kolmea isätyötä tekevää ammattilaista. Laadullinen tutkimus tarvitsee rinnalleen aina teorian, jonka pohjalle uutta laadullisin menetelmin käsiteltyä aineistoa rinnastetaan (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 81). Laadullista tutkimusta ohjaavat avoimet, mitä, miten ja miksi kysymykset. (Kylmä & Juvakka, 2007, 117). Laadullinen tutkimus tuottaa syvempää tietoa, joka harvoin on yleistettävissä, mutta tuottaa uusia näkökulmia ilmiöille.

Laadullinen tutkimus sopii opinnäytetyön tarkoitukseen ja tavoitteisiin hyvin, koska laadullisen tutkimuksen menetelmien avulla saadaan kokeneiden ammattilaisten näkökulmia ja ajatuksia isyyden tukemisesta Suomessa. Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteinä on sen induktiivinen luonne, joka mahdollistaa ilmiöiden havainnoinnin yksittäisistä tapahtumista, jotka voidaan yhdistää suuremmaksi yhtenäisyydeksi. (Kylmä & Juvakka, 2007, 24-27.)

Tutkimukseen osallistujat koostuvat isätyön ammattilaisista, joilla on kokemusta isyyden tukemisesta tarkoitetuista hankkeista ja ammattilaisten kouluttamisesta isyyden tukemiseksi. Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää valita osallistujat sen mukaan, kenellä on kokemusta tarkasteltavasta aiheesta (Kylmä & Juvakka, 2007, 58). Tarpeen mukaan osallistujia määrää

tutkimuksessa voidaan lisätä, jos tutkimuksen sisällöstä on kehittymässä liian suppeaa aineistoa (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 63).

Haastattelu on aineistonkeruu menetelmänä yleisin laadullisessa tutkimuksessa. Haastattelua pidetään myös aineistonkeruumenetelmänä joustavana ja usein se on ainoa mahdollinen tapa saada aineistoon riittävästi merkityksiä ja tulkintoja ilmiöistä. Haastattelussa opinnäytetyöntekijä ohjaa haastattelua tutkimuskysymysten ja apukysymysten suuntaisesti, mutta kuitenkin pidättäytyy ohjaamasta haastattelun ja haastateltavan ajatuksien suuntaa liiaksi. Haastattelussa tulee myös huomioida opinnäytetyöntekijän oma käyttäytyminen haastattelutilanteessa, miten kysymykset asetellaan ja johdattelee hän haastattelua millään tavalla. Kysymykset on voitu myös asetella liian monimutkaisesti ja abstraktisti, että tutkittava ei ymmärrä kysymystä. (Puusa & Juuti, 2020, 99-104.)

5.1 Teemahaastattelu

Lähestyn aiheena olevaa ilmiötä teemahaastattelu menetelmällä. Teemahaastattelu sopii tutkimuksen ja aiheen luonteen vuoksi hyvin kuvaamaan laajasti isyyden tukemisen tilannetta terveydenhuollon kentällä. Teemahaastattelun tarkoituksena on rakentaa haastattelu avainkysymysten ja teemojen ympärille, jolloin on mahdollista kuvata tilannetta mahdollisimman värikkäästi ja monipuolisesti (Kylmä & Juvakka, 2007, 78-79). Teemahaastattelun toteutettiin haastatteleamalla ammattilaisia yksilöhaastattelun avulla. Etuna haastattelumenetelmällä kerättyyn aineistoon on sen joustavuus, koska silloin haastattelijalla on mahdollisuus selventää ja käydä tiedonantajan kanssa aiheesta keskustelua. Lähestyn haastattelussa aihetta seuraavien teemojen avulla.

1. Isien asemaan vaikuttavat tekijät terveydenhuollon palveluissa
2. Isyyden tuki ja siihen vaikuttavat tekijät terveydenhuollossa ja perheille tarkoitetuissa palveluissa.
3. Isyyden tukemista jarruttavat tekijät ja onnistumiset palveluissa.

Teemahaastattelun kysymykset ja teemat tulisivat olla mahdollisimman avoimia. Haastattelun aiheiden ollessa avoimia myös haastattelijan rooli kasvaa. Apuna haastattelutilanteessa voidaan käyttää myös apukysymyksiä aineiston saamiseksi riittävän suureksi, mutta se ei saa olla liian suuri, jotta apukysymykset eivät johdattele haastateltavien omia ajatuksia. (Kylmä & Juvakka, 2007, 79.) Teemahaastattelun etuna kuitenkin on, että on mahdollista syventää vastauksia lisäkysymyksillä haastateltavilta (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 65).

Teemat tutkimukseen nousivat teoreettisesta viitekehyksestä. Aikaisemmin tutkittua tietoa isyyden tuesta ja erilaisista hankkeista on tarkasteltu tutkimuksen suunnitteluvaiheessa. Kirjallisuudesta nousee esille tietoa isien asemasta, tuesta, ja hankkeista. Lopuksi teoreettinen

viitekehys tarjoaa tietoa isätyötä jarruttavista tekijöistä. Teemoja on muokattu uudestaan analyysin edetessä, kuvaamaan mahdollisimman paljon saatua aineistoa.

Tutkimuksen aineisto kerättiin yksilöhaastattelujen avulla käyttäen etäyhteystyökalu Zoomia. Zoomin avulla aineisto voidaan tallentaa ja säilyttää myöhempää analysointia varten. Haastattelu etenee teemoittain, joissa jokaisessa teemassa on useita kysymyksiä, joiden tavoitteena on saada haastateltavilta laadullista pohdintaa kyseisistä ilmiöistä (Liite1). Aineisto kerättiin etäyhteystyökalu Zoomia käyttäen haastatteleamalla isätyötä urallaan tehneitä ammatillaisia. Haastateltavia tutkimuksessa on kolme ja haastateltavat kutsuttiin heidän työkokemuksensa liittyvän tiedon ja kokemuksen perusteella. Haastattelut kestivät 32 minuutista 65 minuuttiin.

Haastattelun jälkeen aineisto litteroitiin käyttäen Word- sovelluksen omaa litterointityökalua, jonka jälkeen aineisto vielä kuunneltiin ja korjattiin automaattisen tekstintuoton tuomat virheet. Litteroitua aineistoa opinnäytetyöhön kertyi yhteensä 26 sivua, fonttina trebuchet ms ja käytössä riviväli 1,0 ja fonttikoko 9.

5.2 Aineiston analyysi

Laadullisessa tutkimuksessa aineiston analyysiä on kirjoitettujen haastattelujen tiivistäminen ja ilmiön teoreettinen kuvantaminen. Aineiston analyysissä tutkijan tarvitsee etsiä haastatteleluaineistosta sellaista informaatiota, joka suoraan viittaa ilmiöön ja tutkimuskysymyksiin. Ei ole tarkoituksenmukaista analysoida kaikkea tietoa, vaan löytää teemahaastattelujen pohjalta se tieto, joka eri teemoissa on esitelty. Lopuksi aineisto tiivistyy luokittelujen avulla kuvantamaan annettavaa ilmiötä ja teemoja. (Kylmä & Juvakka, 2007, 112- 113.)

Aineiston analyysiä tehtiin induktiivisen teoriaohjaavan sisällönanalyysin periaatteita käyttäen, jolloin litteroidusta aineistosta etsittiin yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia, mutta myös jäsentämään aineistoa kuvaamaan annettuja teemoja. Teemat ja niiden alla olevat tutkimuskysymykset puolestaan pohjautuvat teoriaan. Viitekehys on siis aikaisemman tiedon mukaan rakennettu teemojen ympärille, mutta analyysi etenee aineistolähtöisesti. Teoriaohjaavalla analyysillä on taipumusta hankaloittaa analyysiä, koska tapa pakottaa hyppimään aineistolähtöisen ja teoriaohjaavan tavan välillä. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 81.)

Aineisto kuitenkin aina abstrahoidaan, eli pyrkimään löytämään tutkimuksesta asioita, jotka voivat olla lausuttavissa hieman yleisemmällä tasolla, tämä vaatii tulkintaa tutkittavalta, sekä aineiston useampaa läpikäymistä ja tuntemista. Aineiston tulkintaa ja analyysiä tapahtuu tyyppillisesti laadullisessa tutkimuksessa jatkuvasti tutkimuksen edetessä (Puusa & Juuti, 2020, 143).

Aineistosta etsittiin teemoittain analyysiyksiköitä ja yksiköt taulukoitiin teemoittain Word-taulukoihin. Word-dokumenttiin taulukoitua aineistoa kertyi yhteensä 15 sivua, fonttikoko 9, fonttina trebuchet ms, riviväli 1. Yksiköt voivat olla asiakokonaisuuksia, sanoja, lauseita tai sanayhdistelmiä (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 91). Analyysiyksiköt olivat opinnäytetyössä pääsääntöisesti asiakokonaisuuksia tai lauseita. Yksittäiset sanat tai sanayhdistelmät eivät olisi antaneet riittävän laadukasta tietoa annetuista ilmiöistä. Aineistosta löytyneet taulukoidut analyysiyksiköt pelkistettiin yksinkertaisempaan muotoon (Taulukko 1). Pelkistäminen lisää aineiston informaatioarvoa, sekä tekee usein hajanaisesta aineistosta helposti lähestyttävää ja selkeää (Puusa & Juuti, 2020, 145).

Alkuperäinen ilmaus	Pelkistetty ilmaus
”emme ole mitään niinku äitien jatkeita vaan me olemme tasavertaisia, hoivaajia ja huoltajia niissä asioissa”	Isät ovat tasavertaisia hoivaajia ja huoltajia
”lähtökohtaisesti me ei olla tasa-arvoisia tässä maailmassa, mutta voisimme olla vanhemmuuden suhteen tasavertaisia”-	Ei olla tasa-arvoisia, mutta vanhemmuuden suhteen voitaisiin olla tasa-arvoisia
”Siitä sodan ikäistä ja nyt voidaan niinku mennä lähemmäksi ehkä sitä ruotsalaista tapaa ja vanhemmuutta, että molemmat hoivaa ja sitten tulee sukupolvi, jolla on kokemus isän hoivasta ja se ei ole enää niin äiti keskeistä”	Tulevaisuudessa voitaisiin mennä lähemmäksi ajatusta, että molemmat vanhemmat hoivaavat.

Taulukko 1: Esimerkki pelkistyksestä

Kun yksiköt pelkistettiin, pyrittiin aineistoyksiköistä löytämään yhtäläisyyksiä ja samankaltaisuuksia. Samankaltaiset ilmaukset ryhmiteltiin ja luokiteltiin alaluokiksi. Teoriaohjaavan analyysin oletetaan olevan aineistolähtöistä. Aineistolähtöisessä analyysissä ei voida etukäteen tietää minkä tasoisia luokkia voidaan muodostaa (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 94).

Alaluokkia muodostui yhteensä 20 kappaletta. Esimerkissä yksiköt, jotka kuvastavat isälähtöisyyttä on luokiteltu alaluokkaan ”isälähtöisyys” (Taulukko 2). Jokainen kuvaava alaluokka on

pyritty muodostamaan ja nimeämään niin, että ne vastaavat tutkimuskysymyksiin ja teemoihin. Luokka yksikkö voi olla jokin piirre, käsitys tai jopa ominaisuus, mutta on pidettävä erityistä huomiota siinä, että luokittelun jälkeenkin polku alkuperäisiin ilmauksiin on selkeä (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 92-93).

Alkuperäinen ilmaus	Pelkistys	Alaluokka
”Mutta kyllä kehitystä on tapahtunut ihan se, että niinku on työtapoja muutettu ja niin edelleen”	Työtapoja on muutettu isälähtöisemmäksi.	Isälähtöisyys
”kyllä mä uskon, että isä huomioidaan, halutaan huomioida ja kysytään, että tavallaan isää ei ulkoisteta. Kyllä isä niinku halutaan nähdä siinä perhe systeemissä silloin kun on isä mukana siinä ja silloinkin kun lapsilla äiti tulee sinne lasten kanssa eikä isää mukana tai sitten että hänellä ei ole isää konkreettisesti kyllä kysytään ainakin välillä, että onko isä olemassa ja mitä hänelle kuuluu”-	Isiä huomioidaan paremmin ja halutaan huomioida, kysellään, eikä ulkoisteta.	
”että isälle niinku annetaan mahdollisuus tulla sinne ja isät käy myöskin ihan itseksseen ja että äiti saattaa olla työelämässä”	Isälle annetaan enemmän mahdollisuuksia osallistua käynneille.	

Taulukko 2: Alaluokkien muodostuminen

6 Tulokset

Seuraavissa kappaleissa esitetään tulokset. Tulokset esitellään teemoittain ja kuviot kuvastavat eri teemoihin asetetut alaluokat.

6.1 Isien asemaan vaikuttavat tekijät terveydenhuollon palveluissa

Ensimmäinen teema kuvastaa aineistosta tarjoutuneita näkemyksiä isän asemaan vaikuttavista tekijöistä. Teemaan asettui alaluokkia 7 kappaletta (Kuvio1) ja tulokset esitellään alaluokittain. Jokaisesta tulosten kuvauksesta on annettu esimerkkejä aineistosta löytyneistä alkupe-
räisilmauksista.

kuvio 1: Isien asemaan vaikuttavat tekijät terveydenhuollon palveluissa

Palveluiden äitikeskeisyys

Haastateltavat kokivat palvelut edelleen hyvin äitikeskeisinä, vaikkakin ammattilaisten puheissa palvelut ovat suuntaamassa parempaan suuntaan. Edelleen hyvin useissa lapseen liittyvissä asioissa otetaan ensisijaisesti äitiin yhteyttä. Palvelut koetaan myös rakentuneen äidin ja

lapsen hyvinvoinnin ympärille, jolloin tästä yhtälöstä on vaikeaa tarjota isälle paikkaa perhekokonaisuudessa. Äitien merkityksestä on yhteiskunnantasolla puhuttu jo hyvin kauan ja pitkään palvelutkin ovat ajansaatoissa rakentuneet enemmän äitejä huomioon ottavampaan suuntaan. Haastateltavat mainitsivat kuitenkin, että palvelut, kuten neuvola keskittyy raskausaikaan, jolloin äiti on myös oletuksena huomion kohteena.

”Palvelut on rakennettu äidin ja lapsen ympärille, jolloinka isä, joka haluaisi niinku kertoa oman mielipiteensä lapsen kasvatuksesta, huoltajuudesta ynnä muuta, niin hän ei tule niin hyvin kuulluksi”

”äidin merkityksestä puhutaan ja on puhuttu kautta aikain”

”koska neuvola kuitenkin ennen vauvan syntymää keskittyy siihen raskausaikaan, elikkä niinku äidin olo ja sen vauvan kehityksen, niin totta kai ne on niinku fokuksessa”

Isän näkyvyys palveluissa

Haastateltavat kokivat, että isänäkökulmaa ja tukea tulisi tuoda enemmän näkyväksi palveluissa. Haastateltavat mainitsivat myös sen tärkeyden, että isyys olisi näkyvämpää ja kuuluvampaa myös opiskelu- ja työterveydenhuollossa, sekä neuvolassa. Palveluissa tulisi haastateltavien mukaan tarjota vanhemmuuden tukea isänäkökulmasta enemmän, joka puolestaan vaikuttaa myös isän näkyvyyteen järjestelmissä.

”isyys pitäisi ottaa niinku moneen kohtaan niinku näkyvämmäksi kuuluvammaks, että on kyse sitten neuvolasta tai työ tai opiskelu terveydenhuollosta mistä tahansa, niin niin se isyys pitäisi tavallaan olla. Ehkä semmoinen yksi kysymys siellä”

”vanhemmuuden tuki, isyyden tuki on se pointti ja tuota tämä on se mihin tavallaan mä toivoisin, että neuvolan järjestelmässä ja koko systeemissä, palvelujärjestelmässä kunnallisella puolella mentäisiin enemmän tähän myös huomiota siihen vanhemmuuden tukeen isän näkökulmasta”

Vanhemman rooli

Vanhemman omalla roolilla on myös vaikutuksia siihen, minkälainen hänen asemansa palveluissa on. Haastateltavat kokivat, että yksinhuoltajilla ja niillä isillä, jotka ovat omaksuneet omassa vanhemmuudessaan tasapuolisen vanhemmuuden ja hoivan asema oli hyvä palveluissa. Niillä isillä, joiden vanhemmuudessa puolestaan on haasteita ja mutkia oli haastateltavien mukaan palveluissa heikompi asema. Vanhemmuuden haasteet voivat olla kokemuksia siitä, että isyys ei ole oma juttu, tai lapsi ei ole toivottu. Vanhemmuuden tasapuolisesti jakavia kuvailaan haluavan luoda lapseen heti alusta lähtien hyvää suhdetta.

”Mä uskon, että silloin perhekeskeisesti häneen palvelu suunnataan paremmin ja kohdistuu niinku enemmän, niinku mielenkiinto ja sitten sitä tarvetta auttaa, että isä otetaan enemmän tosissaan, silloin kun isä on yksinhuoltaja, niinku tavallaan siinäkin on se perhekeskeisyys”

”sellaisten niinku isien asema, jotka itse haluaa olla aktiivisia ja kykenevät siihen ja voimavarat riittävät siihen ja ovat niin kuin tavallaan Ajattelevat lähtökohtaisesti, että mä haluan olla niinku 50 pinnasesti mukana tässä meidän lapsen vanhemmuudessa siis jakaa sen äidin kanssa taas mahdollisimman tasaisesti Ja haluaa luoda sitä suhdetta siihen lapseen heti alusta lähtien. Niin niin heidän Asema on varmaan aika hyvä”

”Tai ei koe vaikka mitenkään voimakkaasti sitä isyyttä niinku omakseen tai vaikka jos välttämättä halunnut sitä lasta tai muuta niin sitten heti kun tulee tällaisia hidasteita tai haasteita, niin sitten se asema on kyllä aika heikko”

Isälähtöisyys

Isälähtöisyyden koetaan lisääntyneen palveluissa haastateltavien mukaan. Haastateltavat kertoivat, että työtapoja on muutettu isälähtöisemmäksi, isiä halutaan huomioida paremmin ja vuosien aikana isille on tarjoutunut enemmän mahdollisuuksia osallistua käynneille. Kuitenkin haastateltavat kokivat, että isänäkökulmaa tulisi tuoda entistä enemmän ottaa huomioon terveydenhoidon palveluissa. Yksi haastateltavista koki myös, että isyyttä ei normalisoida palveluissa riittävästi. Isät halutaan huomioida ja heiltä myös kysellään palveluissa enemmän, tai kysytään isän poissa ollessa äidiltä myös isän vointia.

”Mutta sellaista niinku normalisointia ei kyllä varmasti Mun käsityksen mukaan kauheasti ole”

”Mutta kyllä kehitystä on tapahtunut ihan se, että niinku on työtapoja muutettu ja niin edelleen”

”kyllä mä uskon, että isä huomioidaan, halutaan huomioida ja kysytään, että tavallaan isää ei ulkoisteta. Kyllä isä niinku halutaan nähdä siinä perhe systeemissä silloin kun on isä mukana siinä ja silloinkin kun lapsilla äiti tulee sinne lasten kanssa eikä isää mukana tai sitten että hänellä ei ole isää konkreettisesti kyllä kysytään ainakin välillä, että onko isä olemassa ja mitä hänelle kuuluu”

Keskustelu isyyden merkityksestä

Haastattelujen perusteella isien asemaan vaikuttaa myös se, miten paljon isyyden merkityksestä puhutaan eri palveluissa. Isän merkityksestä vauvalle ja lapselle haastateltavat kokivat

kuulevansa vain vähän puhuttavan. Isillä on vahvoja ominaisuuksia, jotka perheelle avuksi isän omalla tavallaan. Myös raskausaikana isyyden merkitystä voitaisiin ottaa rohkeammin esille, muutakin kuin äidin tukijana. Äidin kautta voidaan myös rohkaista isiä osallistumaan esimerkiksi neuvolakäynneille lapsen syntymän jälkeen ja tukemaan isien osallisuutta kokonaisvaltaisemmin isää lapsen hoivassa.

”että jos isä ei ole niin kuin mukana, niin sitä voisi niinku rohkeasti lähteä kysymään ja rohkeisemaan sen äidin kautta sitä, että sille isällä on merkitystä ja että se olisi tosi hyvä, jos se isä kävi siellä neuvolassa myös”

”vaikka siitä on tehty lukuisia tutkimuksia miten suuri merkitys varhaisella vuorovaikutuksella, kun isä on mukana siinä lapsen kasvussa ja kehityksessä, niin minkä suuri merkitys isällä on lapsen kasvuun aivan aikuisuuteen saakka. tutkimukset on osoittaneet, sillä on suuri merkitys. Niin tavallaan tätä asiaa ei niinku muisteta siellä terveydenhuollon kentällä”-

”Eli toivoisin, että myös se niinku isän merkitys heti siitä raskauden alkuvaiheesta muuta kun vaan niinku äidin tukijana niin otettaisiin voimakkaammin huomioon”

Palveluiden perhekeskeisyys

Haastattelujen perusteella perhekeskeisyys on ajatuksena toivottu ja toimiva, mutta useimmissa perhekeskeisissä palveluissa puuttuu kuitenkin jotain oleellista, kuten vaikka esimerkiksi isä. Mainintaa on myös kehitetyistä perhekeskuksista, joissa perheiden olisi mahdollisuus saada tarvitsemiaan palveluita saman katon alta. Kokemukset haastateltavalla oli kuitenkin se, että isä jää usein vailla huomiota näissä perhekeskeisissä hankkeissa.

”Sanotaanko idean tasolla ihan hyvin, että perhekeskuksiahan on luotu suomeen jo 10 vuotta sitten ja tota sitten tota on erilaisia perhettä perheiden talo ja ynnä muita näin kyllä se on ihan ihan hyvä juttu ja palveluissa perheet niin kun huomioidaan perheenä, Mutta kun se isä aika helposti jää pois sieltä siitä, niinku yks puuttuva pala jää siitä pois niin tuota silloin kun kyse on niinku perheestä, jossa on isä ja äiti”

”Ongelma on siinä, että tuota perhekeskeisyys tai siis tämä perhe se on enemmän puheissa ja papereissa

Tasavertaisen vanhemmuuden valtavirtaistaminen

Tasavertaista vanhemmuutta tulisi tukea eri palveluiden tasolla. Haastateltavat kokivat, että tasavertainen vanhemmuus voisi olla entistä enemmän pinnalla. Myös keskustelu

tasavertaisesta vanhemmuudesta olisi tärkeää, jotta tulevaisuudessa voitaisiin mennä kohti vanhemmuutta, jossa molemmat hoivaavat. Yksi haastateltavista mainitsi menemisestä lähemmäksi ruotsin mallia. Hoivaavan isän kokemuksella, voidaan myös muuttaa isyyden merkitystä ajan saatossa.

”Siitä sodan ikäistä ja nyt voidaan niinku mennä lähemmäksi ehkä sitä ruotsalaista tapaa ja vanhemmuutta, että molemmat hoivaa ja sitten tulee sukupolvi, jolla on kokemus isän hoivasta ja se ei ole enää niin äiti keskeistä”

”yleiseen keskusteluun kaipaisi paljon enemmän sitä niin kuin tasavertaista vanhemmuutta heti alusta lähtien”

6.2 Isyyden tuki ja siihen vaikuttavat tekijät terveydenhuollossa ja perheille tarkoitetuissa palveluissa

Toista teemaa kuvastaa aineistosta tarjoutuneita ajatuksia isyyden tuesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä terveydenhuollon palveluissa. Teemaan asettui alaluokkia neljä kappaletta (kuvio2) ja tulokset esitellään alaluokittain. Jokaisesta tulosten kuvauksesta on annettu esimerkkejä aineistosta löytyneistä alkuperäisilmauksista.

kuvio 2: Isyyden tuki ja siihen vaikuttavat tekijät terveydenhuollossa ja perheille tarkoitetuissa palveluissa

Isyyden tuen muodot

Isyyden tueksi on ollut kehitteillä useita tuen muotoja monella eri paikkakunnalla. Tukea isyyteen on saatu ryhmä- ja vertaistoiminnan muodoista. Isille on tarjottu omia perhevalmennuksia, jossa pääsee keskustelemaan isyydestä, sekä vertaisryhmiä. Myös isäkahvilatoimintaa on haastateltavien mukaan joissakin paikkakunnilla järjestetty. Yksi haastateltavista kertoo, että isyyden vertaisryhmät ovat usein vain tarkoitettu isille, joilla on isyydessä jotain haasteita, kuten masennusta tai taustalla on ollut ero. Aineistossa nousi myös esille, että vertaisryhmät ovat myös tehokas tapa tukea isiä.

”Isille tarkoitettu tuki ja vertaisryhmät on usein tarkoitettu isille, joilla on jokin ongelma tai kriisi”.

”Paikallisesti on myös jotain isä kahviloita järjestetään ja niinku sen tyyppisiä kevyempiä juttuja”

”vertaisryhmä on tehokkain tapa se, että meillä on niinku lantteja ja käydään rasti ruutuun ja tietty kysymyspatteristo ei yksistään siihen riitä”

Haastateltavat kertovat myös, että joillakin paikkakunnilla järjestetään isille myös yksilöllistä tukea. Isäneuvolat ja isille tarkoitettut terveystarkastukset nousivat myös esille. Toiveissa kuitenkin on, että isätyö laajenisi ja tulevaisuudessa olisi enemmän paikkakunnissa mahdollisuus henkilökohtaiseen ajanvaraukseen ja omaan isäneuvola/ isävastaanottoon.

”ja annetaan mahdollisuus, että olisi semmoisia paikkoja tiloja, missä isät voisi varata sen ajan joko puhelimitse tai sitten tulla käymään”

”Mä en tiedä onko joka paikassa sitä, mutta tuota isä neuvola on olemassa ainakin Kokkola on tästä ollut hyvin edistyksellinen”

Tukea on järjestetty myös erilaisten 3. sektorin toimijoiden kautta ja puhelimitse. Yksi haastateltavista mainitsee myös, että sairaalan vuodeosastoilla on jo otettu käytäntö siitä, että molemmille vanhemmille opetetaan lapsen hoivaa ja huolenpitoa, joka mahdollistaa molempien vanhempien tasavertaisen hoivan heti alusta lähtien.

”sitten myöskin yhteistyökumppaneiden kanssa perhekeskuksessa”

”vuodeosasto toiminnassa keskustassa esimerkiksi niin molemmille vanhemmille opetetaan lapsen hoivaa ja huolenpitoa”

Ongelmien ennaltaehkäisy

Tuen varhaisuudella koettiin haastateltavien mukaan olevan myös merkitystä tuen laatuun ja ongelmien kasaantumisen ehkäisemiseen. Varhaisuudella tarkoitettiin aineistossa sitä, että isille olisi tarjolla mahdollisuus tukeen ja henkilöön, johon voi tukeutua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta ongelmat eivät ehdi kasaantua isälle ja sitä myöten koko perheelle. Haastatteluissa esiintyi myös tuen tarjoaminen ensimmäistä lasta odottaville vanhemmille ja, että heti alusta alkaen lasta odottaville isille tarjottaisiin erilaisia palveluiden ja tuen mahdollisuuksia. Varhaisessa vaiheessa tuki ja isä työ kulkisi elämäntilanteen mukana.

”Ensimmäistä lasta odottavat perheet. Niissä oikea aikaisuus ja helppous vaikuttaa. On siinä hetkessä se on luontevin tapa sanoittaa isyyttä kun ensimmäinen lapsi tulee ja odotetaan sen jälkeen isäksi tullaan vaan kerran. Sen jälkeen tulee vaan lisää lapsia”.

”tärkeintä on ollut se, että on taho ja henkilö on siis minä tai kuka muu Kenet oppii tuntemaan mielellään aika aikaisessa vaiheessa ja sitten tavallaan se niinkun työ tai se isätyö tai se tuki kulkee sen elämäntilanteen mukana”

Ammatillinen osaaminen

Ammatillinen osaaminen koettiin myös tärkeäksi isien kohtaamisessa. Haastateltavat kokivat, että isyyden tukemisessa ammattilaisen tulisi pohtia tuki jokaiselle isälle sopivaksi, sillä kaikki isät eivät tarvitse palveluilta samaa. Haastateltavat myös toivoivat pohdintaa ammattilaisilta siitä, miten asettaa isille kysymyksiä, millä tavoilla luo myös isiin luottamuksen esimerkiksi kysymisen sijaan pyytää isiä rakentamaan tarina siitä, miten on valmistanut kotia lapsen tuloa varten. Isän ollessa aktiivinen olisi myös haastateltavien mukaan ammattilaisen tulisi siihen tarttua.

”- vaan konkreettisesti on kerrottava tarina siihen, kuinka on valmistanut kotiani lapsen tuloa varten.”

”että kun isä on aktiivinen asiakas, niin tavallaan siihen olisi neuvolatyössä niinku hyvä nyt niinku tarttua”.

”Kyllä että monenlaisia tulokulmia on niinku tähän isyyden tukeen, että miten, että kukaan meistä isistä ei tarvitse vain yhtä ainutta”

Terveydenhuollon ammattilaisen tulisi olla työssään myös ammatillinen, pohtia sitä, miten omat traumat vaikuttavat työskentelyyn, että ei tule sellaista tilannetta, että ammattilainen hoitaa itseään hoitamalla isää. Kohtaamisen taidon haastateltavat kokivat haastateltavat myös tärkeäksi ja sen, että oltaisiin kiinnostuneita aidosti siitä, mitä isälle myös kuuluu. Haastateltavat ajattelivat, että tuki voisi enemmänkin olla rinnalla kulkemista, eikä ongelma-keskeistä.

”Sellaista niinku rinnalla kulkemista sellaista, että ei tarvisi aina joka paikassa mennä ensinnäkään ongelma keskeisesti”

”Osataan olla sitten ammatillinen siinä omassa työtehtävässä, missä ikinä ollaankaan. Se on oikeastaan sitä ammatitaitoa, että tiedostetaan ne omat omat traumat ja meidän omat heikkoutemme”

”Miten ammattilaisena sitten sen tilanteen niin kun tuota ettei siinä tule sellaista tilannetta että et mä hoidan itseäni jossakin jollakin isällä ja kerron omat asiat että siinä täytyy olla tosi tarkka vaikka se ammatillisuus siinä pohjalla eli täytyy olla siellä terveydenhuollon ammattilaisia jotka sitä isä työtä toteuttaa”

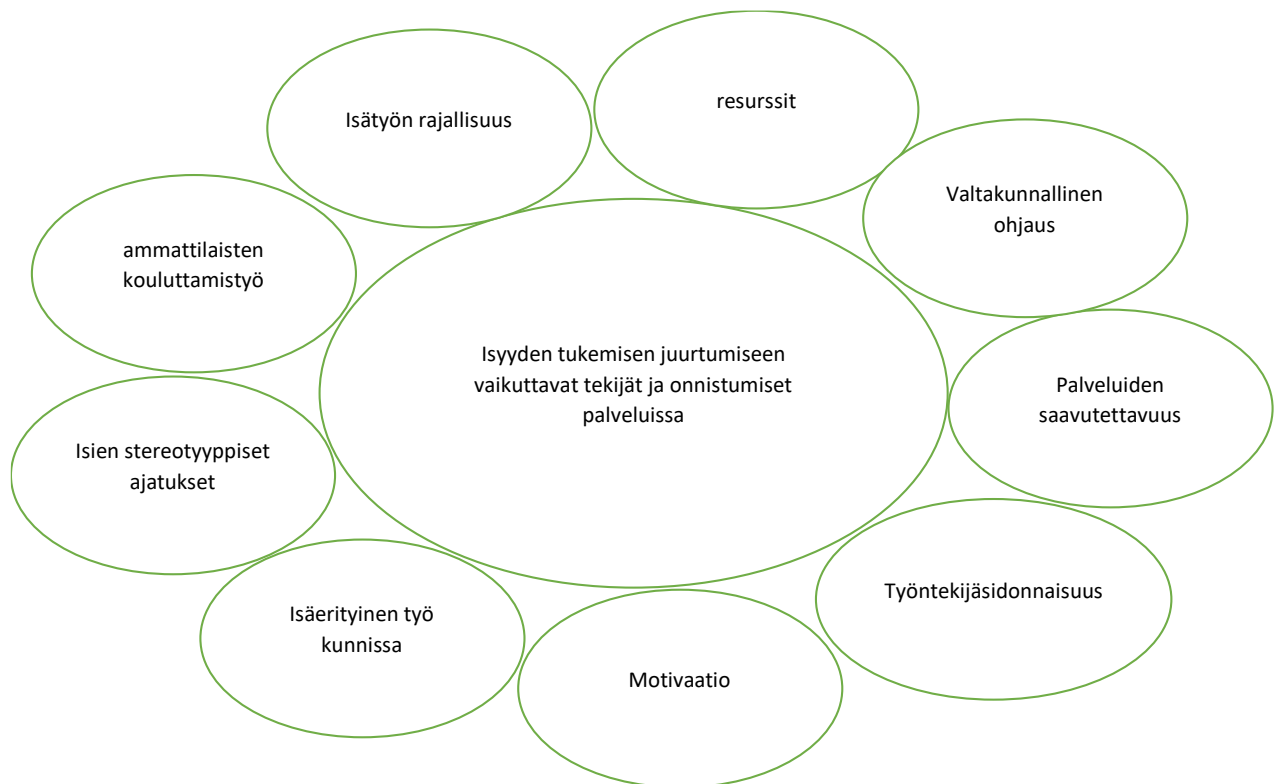
Terveydenhuollon ympäristö

Myös terveydenhuollon palveluita perheille tarjoavien ympäristöjen tulisi olla isät huomioon ottavia haastateltavien mukaan. Esimerkkinä haastateltavat kertoivat, että isälle tulisi aina olla paikka, johon istuutua vastaanotoilla. Joskus istumapaikkaa ei kuitenkaan ole tarjolla heti, vaan isän tullessa paikalle, haetaan istumapaikka vasta silloin.

”taas jostain kuulee edelleen valitettavasti sitä, että esimerkiksi neuvolan huoneessa on yksi tuoli ja sitten isälle haetaan että ai sä ootkin paikalla ja haetaan tuoli sitten jostain vähän kauempaa”

6.3 Isyyden tukemisen juurtumiseen vaikuttavat tekijät ja onnistumiset palveluissa

Kolmannessa teemassa esitetään kokemuksia tekijöistä, jotka kuvaavat isyyden juurtumiseen vaikuttavia tekijöitä ja onnistumisia palveluissa. Teemaan asettui alaluokkia yhdeksän kappaletta ja jokainen alaluokka on esitelty oman otsikon alla. Jokaisesta alaluokan kuvauksesta on esimerkein kuvattu alkuperäisilmauksia aineistosta.

kuvio 3: Isyyden tukemisen juurtumiseen vaikuttavat tekijät ja onnistumiset palveluissa

Isien stereotyyppiset ajatukset

Vielä on tilanteita, joissa isien omat ajatukset osittain jarruttavat kehitystä. Haastateltavat kertoivat, että isät saattavat itse vielä ajatella stereotyyppisesti palveluista, että ne ovat vain äitiä ja lasta varten ja, että isät ovat ikään kuin omien mielikuviansa vankina. Terveystenhoito on myös ollut hidas muuttamaan näitä isyyteen liittyviä käsityksiä.

”Edelleen on niin kuin myös isistä itsestään lähteviä stereotyyppisiä ajatteluja”

”myös sitten tässä palvelujärjestelmässä Kaiken kaikkiaan ja terveydenhuolto on ollut hyvin hidas, niin kuin muuttamaan niitä käsityksiä”-

Ammattilaisten kouluttamistyö

Pitkällä aikavälillä ammattilaisten kouluttamisella ja yleisellä vaikuttamistyöllä on vaikutuksia palveluiden saatavuuden parantamiseen, mutta sen puute myös jarruttaa palveluiden etene- mistä. Haastateltavat esittivät toiveita ammattilaisten kouluttamisesta jo oppilaitoksissa ja vaikuttamistyöstä. Myös sellaisten henkilöiden, joilla on jo osaamista aihealueesta, tulisi sitä myös jakaa muille.

”niinku isien puolella tehtäisiin vaikuttamistyötä huomattavasti enemmän käytäisiin puhu- massa ja tehtäisiin vierailuja ja pidettäisiin koulutuksia ja niinku sen tyyppistä”

”että ne tai me joilla meillä on jotakin osaamista niin meidän pitää sitä niinku jakaa”

Isätyön rajallisuus

Isätyötä tehdään valtakunnallisesti hyvin rajatusti, sekä kun isille tukea tarjotaan, sitä tarjo- taan hyvin rajallinen määrä. Yksi haastateltavista toivookin, että esimerkiksi isille tarkoitetut perhevalmennukset tarvitsevat useamman kuin yhden käynnin. Huolena on myös, että isä- työtä ei tehdä riittävän laajasti ja joissain paikoissa isille tarkoitetut valmennukset ovat vi- deovälitteisiä. Sekä kun isälle tarjotaan yksilöllistä huomiointia, usein huomiointi keskittyy enemmän uhkakuviin, kuten audit tulokseen. Isän vanhemmuuteen ei tässä tapauksessa tule kiinnitettyä niin suurta huomiota.

”mutta sitäkin mä oon vähän niinku Kritisoinut siinä, että tuota sen terveystarkastuksen tar- koituksena on ehkäistä niitä miehessä olevia uhkia tai uhkakuvia, että, jos miestä lähesty- tään audit lomakkeella ensimmäisenä, niin niin kiinnostaako siinä isässä ja sen tulevaisuu- dessa mikään muu kuin sitten tämä audit tulos?”

”No tällä hetkellä ehkä siitä sitten, ensinnäkin tämmöistä isätyötä ei tehdä riittävän laa- jasti”

”Mutta tuota eritoten niin kuin se perhevalmennuksen yhteydessä oleva isille oma vertais- ryhmä ja useampi istunto kuin yksi”

Resurssit

Haastatteluissa useimmin mainittu jarruttava tekijä palveluissa oli resurssit. Resurssit voivat olla työntekijäresursseja, rahallisia resursseja tai ajallisia resursseja. Resurssien vähyys vai- kuttaa siihen, että esimerkiksi neuvolassa ei ole riittävästi aikaa molemmille vanhemmille,

väkeä on liian vähän tarjoamaan riittävää tukea, sekä isyyden tueksi tarkoitetut hankkeet usein lakkautuvat ja keskeytyvät riittämättömän rahallisen tuen takia.

”että kun rahaa on vähemmän niin niin hankkeet lopetetaan ”

”mutta väkeä on liian vähän Niin kuin auttamaan perheitä”

”Että, että siinä kohdassa isät jää helposti niinku ja tulee sinne neuvolan penkille istumaan odottaa kun Tuota raskaana oleva nainen menee sitten tuota tutkimuksiin, mutta siinä ei niinku isyyttä vielä tällä valitettavasti ei juurikaan niinku siihen mennä sinne siihen temaatiikkaan. Eli siinä isä putoaa jo kärryiltä heti palvelujärjestelmässä voin sanoa ihan suoraan, että ei ole aikaa molemmille”

Valtakunnallinen ohjaus

Jotta isätyötä voidaan tarjota mahdollisimman monille, tarvitaan siihen myös valtakunnallista ohjausta. Valtakunnalliseen ohjaukseen kuuluu aineiston mukaan lainsäädäntö, oppaat ja suositukset, sekä yleinen velvoittavuus. Haastateltavat kokivat, että esimerkiksi neuvolatyötä koskevat oppaat menevät liikaa ihmisen somaattinen terveys edellä, jolloin isälle ei ole riittävästi tilaa oppaissa. isätyön tulisi myös olla kunnille velvoite, jolloin myös vastataan valtion perhevapaaudistuksen tuomaan tasavertaisuuteen. Lainsäädäntö myös vaikuttaa jatkuvuuteen, koska isätyöstä ei määritetä laillisia suosituksia, sen jatkuvuutta ei voida taata.

”Ei me voida syyttää niinku terveydenhoitajien tuota osaamattomuutta vaan heillä on niin valtavasti muutakin. Esimerkiksi se mikä nyt on se neuvolan opas niinku katsoo että mistä kaikista asioista tulisi huolehtia niin se somatiikka menee siellä edellä”

”Että koska sillon, kun isä enemmän satsaa siihen kotona olemiseen ja on tähänkin asti satsannut entistä enemmän kuin siihen valtiovallalta ohjaa enemmän nuoria, perheitä, uusia perheitä niin tuota niin aivan varmasti niin silloin isät pitää huomioida paremmin”

”neuvola järjestelmässä isyyttä ei ole saatu siihen lakisääteisen palveluun niinku sisältöön riittävän riittävän tuota Riittävän vahvasti napakasti laadukkaasti vaan se tavallaan isä menee siinä vasemmalla kädellä”

Palveluiden saavutettavuus

Palveluita on kehitetty jo paljon, mutta palvelut koettiin haastateltavien mukaan silti sirpaleisiksi ja vaikeasti saavutettaviksi. Toiveissa olisi, että palvelut olisivat helposti lähestyttäviä, omalta paikkakunnalta lähteviä palveluita. Mainintana oli myös, että isätyölle olisi

olemassa kattojärjestö, jonka kautta voidaan isät ohjata oikeiden palveluiden piiriin ja josta isät saisivat mahdollisesti tarvitsemansa tuen yhdellä puhelinsoitolla.

”Eli palvelut on todella sirpaleisia ja jos ei niitä osaa itse hakea tai pyytää tai ole motivoitunut niin voi olla aika vaikeata”

”Mutta mä lähtisin, että kaikkein tärkein juttu olisi se, että se lähtisi sieltä ihan sieltä paikkakunnalta, ettei tarvitsisi ohjata niinku viidenkymmenen kilometrin päähän sinne vertaisryhmään tai tuota tai sitten hakemaan apua niinku helsingistä, että se olisi hyvä, että se apu olisi mahdollisimman lähellä”

”sitten se on semmoinen yksi kattojärjestö, missä tavallaan yksi paikka mistä tavallaan niinku saataisi sille monipuolista tukea ja apua yksikin soitto puhelinsoitto saattaa niinku auttaa”

Työntekijäsidonnaisuus

Työntekijäsidonnaisuus vaikuttaa myös suuresti siihen, miten palveluista ajatellaan ja miten palveluita on saatavilla ja miten palveluita kehitetään. Yksilötasolla terveydenhoitaja voi olla hyvinkin isät vastaanottava ja tarjoaa isälle saman tuen kuin äidillekin. Onnistuneet kokeilut ovat kiinni henkilöstä, jotka järjestävät palveluita, ja heidän lähtiessä ei ole ihmistä, joka ottaisi tästä kopin. Yksi haastateltavista mainitsee, että tarvitaan työntekijöitä tai hankkeita, jotka toimivat ikään kuin vetureina ajatusten eteenpäin viemiseksi. Myös alan sukupuolittuneisuus on yhden haastateltavan mukaan isätyötä jarruttava tekijä.

”Että kyllä hyviä kokeiluita on ollut ja tuota ne päättyy usein sitten, että jos tällaisia ne on liian paljon kiinni henkilöstä jotka lähtee niitä kokeilemaan, jos henkilö lähtee pois työpäikältä tai ei enää järjestetä sitä palvelua, niin sitten se loppuu. Sitä ei kukaan muu ota kopia siitä”

”Useita toimijoita. Kyllä se isän työ on niinku jo, että sillä on niinku joku rooli ja nyt mä ajattelen, että tarvitsisi jonkun semmosen niinku veturin. Joka on se sitten joku uusi hanke tai joku vakituinen työntekijä jossain, joka kokisi niinku isä työn tosi tärkeäksi ja lähtisi viemään sitä eteenpäin”

”Alahan on sosiaaliala ja terveysalan myös on hyvin sukupuolittunut niinku naisten naisvaltainen ala. Sillä tavalla siis me tarvittaisiin lisää koulutettuja miehiä sekä sosiaali- ja terveyspuolella”

”Eli jotkut huomioi tosi hyvin isyyden ottaa isän mukaan alusta lähtien ja kohtelee niinku Vanhempia vanhempina eikä niinkään erottele niinku isää ja äitiä”

Motivaatio

Motivaatiolla koettiin myös olevan vaikutusta isätyön vakiintumiseen palveluissa. Haastateltavat kertoivat, että yleinen halu tukea isiä yleisesti jarruttaa, jolloin isätyöstä on helpompi luopua. Tällöin palveluita tarjoavilla organisaatioilla ei ole riittävästi tahtoa jatkaa toimintaa. Myös motivaatio muuttaa rakenteita isille sopivammaksi jarruttaa isätyötä etenkin neuvola-palveluissa. Yksi haastateltavista koki myös, että vaikka isyydestä puhutaan melko paljon, tekoja on hyvin vähän.

”et se on niinku tosi vaikea juurruttaa sinne peruspalveluihin, neuvolaan eli jotain siellä neuvolassa on niinku konkreettista tai jotain semmoista siellä rakenteissa on semmoisia esteitä, että isyyttä ei haluta käsitellä tai kuulla isyyden tukea”

”Yleinen tahtotila jarruttaa eli valitettavasti niinku isä työn pohja on vielä niin heppoinen, että siitä on myös sitten helppo luopua”

”se varmaan on se semmoinen niinku yleinen arvostus on se semmoinen niinku yksi, että kyllä edelleen vaikka puheissa saattaa näyttäytyä niinku toisaalta niin kyllähän teot puhuu”

Isäerityinen työ kunnissa

Onnistumisiksi palveluissa haastateltavat kokivat olevan niitä isäerityisen työn malleja, mitä eri kunnissa on lähdetty kokeilemaan. Haastateltavat kertoivat, että eri isille tarkoitettut vertaisryhmät tarjosivat erittäin hyvän mahdollisuuden isille verkostoitua, sekä isät ovat saaneet niistä voimaantumisen kokemuksia. Vertaisryhmät on koettu näissä kunnissa myös tärkeäksi. Myös kunnat, jotka ovat palkanneet oman isätyöntekijän, ovat olleet hyvin arvostettuja.

”arvostan sellaisia kuntia, ketkä on esimerkiksi neuvolatyön ohelle niin palkannut niinku isätyöntekijän”

”et se on niinku tosi vaikea juurruttaa sinne peruspalveluihin, neuvolaan eli jotain siellä neuvolassa on niinku konkreettista tai jotain semmoista siellä rakenteissa on semmoisia esteitä, että isyyttä ei haluta käsitellä tai kuulla isyyden tukea”

7 Tulosten tarkastelu ja pohdinta

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata ammattilaisten näkemyksiä isätyöstä terveydenhuollon palveluissa. Tavoitteena oli haastatteluiden avulla kuvata isien asemaa, isyyden tukea ja niihin vaikuttavia tekijöitä, sekä isätyötä juurruttavia tekijöitä ja onnistumisia palveluissa. Näiden tekijöiden avulla tuodaan esille tekijöitä, jotka vaikuttavat hankkeiden onnistumiseen ja juurtumiseen palveluihin.

Opinnäytetyön suunnitteluvaiheessa käytiin keskustelua Miessakkien edustajan kanssa aiheen rajausta suunniteltaessa. Yhteyttä edustajaan pidettiin opinnäytetyön erivaiheissa ja Miessakit autoivat suuresti haastateltavien etsinnässä.

Opinnäytetyön tuloksista voidaan päätellä, että palveluissa näkyy vielä selkeästi äitikeskeisyys, mutta isien asema on silti parantunut palveluissa. Myös aikaisemmissa tutkimuksissa ja raporteissa on havaittu palveluissa vallitsevan äitikeskeisyys ja esimerkiksi yhteistyöinterventtioiden kohdalla vaikutukset kohdentuivat useammin lapsen äitiin. Myös THL:n raportissa palveluiden tarpeisiin vastaavuudessa havaittiin isien olevan äitiyshuollon palveluissa tyytymättömmämpiä ammattilaiselta saatuun palveluun. (Halme, Perälä & Laaksonen, 2010, 93; Perälä ym., 2011, 84.) Tulokset toivat myös selkeästi esille muutosta palveluissa parempaan suuntaan. Palveluissa ja yhteiskunnan tasolla tarvitaan kuitenkin vielä entistä enemmän keskustelua isyyden merkityksestä ja kannustaa tätä kautta isiä olemaan enemmän osallisia, niin lapsen arjessa, kuin palveluissa. Mailasalon (2015) Neuvolajulkaisuja analysoivassa tutkimuksessa havaitaan myös muutosta isyysskirjoituksissa. Tutkimuksessa vielä kirjoitukset 2000-luvulla isyydestä, pitivät isää osaamattomana, vaikka yhteiskunnallisesti toivottiin isän osallistuvan enemmän perheen arkeen ja lapsen kasvatukseen. Tässä tutkimuksessa isän merkitys myöskin korostuu tilanteissa, jossa äiti on kykenemätön vanhemmuuteen. Opinnäytetyön tuloksissa ilmentyi myös tämä isyyden parantunut asema, varsinkin yksinhuoltajaiseihin liittyen. Myös laajoissa terveystarkastuksissa osastonhoitajien näkökulmasta on havaittu isien olevan entistä osallistuvampia sekä niiden kautta perhekeskeinen työote oli kehittynyt. (Riikonen, 2019, 38).

Keskustelu isyyden merkityksestä vaikuttaa myös suuresti isien asemaan palveluissa. Myös eri julkaisuissa painotetaan isyyden merkityksestä keskustelua ja tämä on myös näiden julkaisujen mukaan peruste sille, miksi isyyteen tulisi myös ammattilaisten panostaa. Merkityksen sanoittaminen tukee isiä ottamaan enemmän vastuuta lapsen kasvatuksesta, vaikka isä kasvaa vanhemmuuteen eritahtisesti, kuin äiti (Kekkonen ym., 2013, 29; Katajisto ym., 2020, 26). Tuloksissa ilmeni myös toiveita merkityskeskustelun isyydestä ulottuvan myös äidille. Sanoittamalla isälle hänen merkityksensä ja vastuuta lapsen hoivassa päästään myös opinnäytetyön tulosten valossa parantamaan isien asemaa palveluissa ja edistämään tasavertaista vanhemmuutta.

Tulosten perusteella perhekeskeisyys ei myöskään toteudu palveluissa riittävällä tasolla. Myös Koivumäen (2011, 42) tutkimuksessa on havaittu, että perhekeskeisyyden periaate ei toteudu hyvin varsinkaan lastenneuvolan palveluissa ja, että perhekeskeisyyden tulisi jatkossa myös käsittää isät. Edelleen opinnäytetyön tulosten perusteella ammattilaiset ovat sitä mieltä, että perhekeskeisyys toteutuu paremmin erilaisissa julkaisuissa ja sanoissa ja, että monesti tästä ajatuksesta isät jäävät vähemmälle tarkastelun pohjalle.

Tasavertaisuus näkyi tutkimuksen tuloksissa toiveena siitä, että tulevaisuudessa voitaisiin mennä lähemmäksi tasavertaista vanhemmuutta. Tämän ajatuksen valtavirtaistaminen mahdollisesti parantaa isien mahdollisuuksia palveluihin nimenomaisesti isyyteen liittyvien haasteiden varjossa. Tasavertaisen vanhemmuuden ja tasa-arvoon pyrkivän perhekokonaisuuden nähdään myös tuovan lapselle turvallisen ja hyvän kasvualustan. Esimerkiksi neuvolan terveydenhoitajankin tulisi ottaa huomioon molemmat vanhemmat tasavertaisina päätöksentekijöinä lasta koskeissa asioissa (Hakulinen ym., 2017, 51). Tämä ei opinnäytetyön tulosten mukaan kuitenkaan välttämättä täysimääräisesti toteudu vaan tasa-arvoisuuden valtavirtaistamista tarvitaan entistä enemmän, terveydenhuollon ammattilaisten toimesta.

Isille tarkoitettuja palveluita on opinnäytetyön tulosten perusteella toteutettu paljon valtakunnallisesti. Isille on tarjolla erilaisia vertaisryhmiä ja isäneuvoloitakin on kokeiltu eri paikkakunnilla. Tulokset kuitenkin toivat esille, että palveluista on kysyntää ja tarvitaan ponnistusta siihen, että myös henkilökohtaisia palveluita voidaan tarjota lähipalveluna myös isille. Pohjoiskarjalassa on esimerkiksi otettu isyys huomioon tarjoamalla isäneuvolapalveluita. Mies-sakit ovat myös olleet suunnittelemassa perhevalmennuksen yhteyteen liitettävää isyysvalmennusta. (Tikka & Saneri, 2012, 11; Hakulinen ym., 2019, 119.) Palveluita on tarjolla paikallisesti ja hyvin ja niitä on suunnitteilla, mutta niitä tarvitaan pysyviksi enenevissä määrin, jotta kaikilla isillä on mahdollisuus saada tarvitsemaansa tukea vanhemmuuteen. Isätyön muotoja huomioidaan myös äitiysneuvolan oppaassa, jossa mainitaan perhevalmennusten isyysvalmennuksesta Hollolan mallin mukaisesti. (Klementti & Hakulinen-Viitanen, 2013, 15.)

Tulosten perusteella voidaan havaita terveydenhuollon ammattilaisilla olevan myös osittain puutteita isien kohtaamisessa ja isäerityisen työn toteuttamisessa terveydenhuollon palveluissa. Kohtaamisissa isien tukemiseen tarvitaan erilaisia lähestymistapoja ja kysymyksiä, sekä ajattelumaailman laajentamista, jotta isät voidaan kohdata paremmin tasa-arvoisena vanhempana. Isille tarkoitetuissa perhevalmennusmalli on tuonut myös uusia tapoja kohdata isät ja mallissa tavoitteena on luoda konkreettisten kysymysten avulla isiin keskusteluyhteys. Mallissa haetaan perinteisten ”miltä tuntuu” kysymysten tilalle kysymyksiä, joihin isien on helppompaa vastata (Tikka & Saneri, 2012, 12.) Terveydenhuollon ammattilaisen omat ajatukset ja traumat vaikuttavat kohtaamiseen. Ohjaukseen ja kohtaamiseen aina vaikuttavat, hänen oma historiansa ohjaajana ja hänen omat tunteensa, jotka ovat tärkeitä ottaa huomioon jokaisessa asiakastilanteessa (Vänskä, Laitinen-Väänänen, Kettunen & Mäkelä, 2011, 63).

Vuonna 2008 tehdyn selvityksen mukaan kuitenkin vain 10 prosenttia terveydenhoitajista koki haasteita isien kohtaamisessa ja 76 prosenttia koki, isälähtöinen tukeminen toteutui tyydyttävästi. Terveydenhoitajien keskiarvoinen arvio omasta toiminnastaan isyyden tukijana oli kyseisessä tutkimuksessa 7,5. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2008, 36-38.) Tulokset opinnäytetyön ja tämän selvityksen välillä ovat hieman ristiriidassa. Opinnäytetyön tulosten perusteella isäerityisessä työssä tarvitaan erityistä osaamista ja kohtaamisessa ajatusmaailman muutos-pystyvyyttä. Isät kokevat silti palveluissa olevan sivustaseuraaajia ja tulevat helposti ohite-tuiksi, vaikka huomiotakin siihen on osittain kiinnitetty (Katajisto ym.2020, 43).

Terveydenhuollon ympäristöllä on myös vaikutuksia siihen, miten isyyden tuki koetaan. Tulok-sien perusteella voidaan päätellä, että yksinkertaisilla eleillä, kuten tuolin tarjoamisella voi-daan parantaa jo tasavertaisen tuen mahdollisuuksia. Neuvolatoiminta ja ympäristö tulisi myös suosituksien mukaan suunnitella niin, että koko perheen tarpeet otettaisiin huomioon (Klementti & Hakulinen-Viitanen, 2013, 31).

Tavoitteena oli myös kuvata isätyötä juurruttavia tekijöitä ja onnistumisia palveluissa. Näiden näkemyksien avulla tuodaan esille tekijöitä, jotka vaikuttavat hankkeiden onnistumiseen ja juurtumiseen palveluihin.

Juurtumiseen vaikuttaa tulosten mukaan se, että isät itse myös ajattelevat palveluiden ole-van enemmän äitejä ja lasta varten. Tämä stereotyyppinen ajattelu isien kohdalla hidastaa palveluiden lisääntymisen näkökulmasta. Toisaalta myös terveydenhuollon on myös panostet-tava siihen, että se ei omalla toiminnallaan vaikuta myöskään näihin ajatuksiin ainakaan ne-gatiivisessa valossa. Myös Koivumäen (2011) Tutkimuksessa on havaittu isien ajattelevan ste-reotyyppisesti palveluissa, mutta kuitenkin kokivat olevansa tasavertaisia lapsiin liittyvissä ky-symyksissä.

Palveluiden juurtumiseen vaikuttaa opinnäytetyön tulosten mukaan myös se, miten ammatti-laisia koulutetaan peruskoulutuksessa ja työelämässä. Juurtumisen edistämiseksi tulisi tehdä enemmän ja määrätietoisemmin kouluttamistyötä, sekä vaikuttamista. Tähän monet hankkeet isyyden tueksi on pyrkinyt vaikuttamaan ja esimerkiksi Miessakit järjestö järjestää kyseisen-kaltaisia koulutuksia edelleen (Kekkonen ym., 2013, 9; Katajisto ym., 2020, 3; Miessakit ry, 2020,6; Miessakit.fi. 2020). On kuitenkin huomioitava, että eri hankkeilla toteutetut koulutuk-set ja kouluttamiset pystyvät toiminta-aikansa aikana toteuttamaan vain tietyn määrän kou-luttamista. Tämän vuoksi, kuten tuloksistakin ilmenee, tarvitaan systemaattista ja jatkuvaa koulutustyötä, joka ei välttämättä ole sidottuna ajallisesti rajattuihin hankkeisiin. Ammatti-laisten kouluttaminen on myös STM:n mukaan tärkeää eri ennakkokäsitysten purkamisessa ja siinä, miten hyviä käytäntöjä saadaan levitettyä (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2014, 14).

Tulosten perusteella voidaan päätellä, että puutteelliset resurssit omalta osaltaan vaikuttavat palveluiden juurtumiseen. Puutteellisia resursseja kuvattiin tutkimuksessa riittämättömänä

aikana, isätyöhön ohjatun rahan puutteena ja henkilöstön puutteena. Myös Sosiaali- ja terveysministeriön (2008, 36) selvityksen mukaan tukemisen esteenä nähtiin terveydenhoitajien näkemyksen mukaan puute ajasta ja resursseista. Parisuhteen ja molempien vanhempien tukemista varten on tärkeää, että lääkärin ja terveydenhoitajien henkilöstöresurssit ovat etenkin neuvolapalveluissa kohtuullisesti mitoitettu. Neuvoloiden järjestämiä vertaisryhmiä ja isäryhmiä ei myöskään ole riittänyt kaikille isille (Hakulinen ym., 2019, 25; Eerola & Mykkänen, 2014, 72). Kun ajatellaan resursseja juurruttamisen estävänä tekijänä, on myös tärkeää huomioida, että terveydenhuollon isien tukemiseen tähtäävät hankkeet ovat myös riippuvaisia rahoituksista, joita hankkeet saavat. Tämä voi vaikuttaa suuresti palveluiden saatavuuteen eri aikakausina ja asioiden kiinnostukseen eri palveluiden tasoissa.

Juuruttamiseen vaikuttaa tuloksien mukaan myös se, miten isätyötä suositellaan ja miten isät otetaan huomioon lainsäädännössä. Tulosten perusteella isätyöhön tarvittaisiin kunnallisia velvoitetta ja lisää suosituksia. Äitiysneuvolaoppaassa puhutaan, miehestä äitiysneuvolan asiakkaana, ja isätyö on mainintana moniammatillista työtä kuvaavassa osiossa (Klementti & Hakulinen-Viitanen, 2013, 287). Jäykkyydet perhevapaiden järjestämisessä, sukupuolittuneet käytännöt arjen toiminnoissa, sekä palvelujärjestelmän tapa sitoutua perinteisiin ajattelutapoihin osittain hidastavat täyden hoivapotentiaalin esiintymistä isillä. Isyyden tukeminen vaatii monilta yhteiskunnan sektoreilta toimia (Väljærvi, 2019, 14.)

Työntekijäsidonnaisuus nähtiin myös yhtenä juurtumista jarruttavana tekijänä palveluissa. Usein onnistuneet kokeilut olivat kiinni henkilöistä, jotka järjestävät palveluita ja isien kohtaaminen on riippuvainen millaisella arvomaailmalla varustettu ammattilainen hänet kohtaa. Myös terveysalan sukupuolittuneisuus tulosten mukaan vaikuttaa. Myös Kekkonen ym. (2013, 31) mainitsee isätietoa oppaassaan, että sosiaali- ja terveys alan naisvaltainen luonne myös asettaa omat haasteensa isien kohtaamiselle. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksen mukaan terveydenhoitajista suurin osa koki, että haasteita ei ollut tavoittaa miehen maailmaa. Yli 10% terveydenhoitajista kuitenkin koki ajatusmaailmojen erilaisuuden vaikuttavan yhteistyösuhteeseen (sosiaali- ja terveysministeriö, 2008, 36). Tämä puolestaan tukee hyvin tutkimuksessakin esiintynyttä havaintoa ammatillisriippuvaisesta isien kohtaamisesta.

Tuloksista ilmeni myös motivaation olevan suuressa osassa palveluiden juurtumiselle. Tuloksista voidaan päätellä tahtotilan ja tekojen vähäisyyden voivan vaikuttaa siihen, että muutos palveluissa on hidasta useista ponnistuksista huolimatta. Palvelut ovat myös osittain sirpaleisia ja vaikeasti saavutettavia opinnäytetyön tuloksien mukaan, jolloin valtakunnallisesti käytäntöjä ei ole vielä ehtinyt kehittymään. Opinnäytetyön tuloksista voidaan myös päätellä, että erilaiset isyyttä tukevat tuen muodot, kuten isäneuvola ja perhevalmennukset ovat hyvin arvostettuja toimintoja. Erilaiset perhevalmennuskokeilut ja vertaisryhmät mainitaan monissa isyyttä ja palveluita koskevissa julkaisussa (Klementti & Hakulinen-Viitanen, 2013, 287; Hakulinen.T ym., 2019, 119; Tikka & Saneri, 2012). Palvelut ovat sirpaleisia ja erilaisia kokeiluita

on tehty eri paikkakunnilla, eri hankkeiden ja kokeiluiden muodossa, tämä saattaa sotkea myös palvelukenttää ja vähentää myöskin palveluiden saavutettavuutta. Tuloksista voidaan myös havaita, että palveluiden yhtenäistäminen ja osaamisen keskittäminen mahdollistaisi systemaattisemman pohjan isätyön kehittämiseksi. Myös Mannerheimin lastensuojeluliiton (2013, 12) Julkaisussakin todetaan, että valmennuksien, etenkin isille suunnattujen perhevalmennuksien vakiinnuttamiseen tarvitaan systemaattista kehitystä.

7.1 Luotettavuus

Laadulliset tutkimusmenetelmät eivät sovellu tutkimuksiin, joissa asioille etsitään syy seuraussuhteita ja todennäköisyyksiä. Laadullinen tutkimus soveltuu hyvin erilaisten monimutkaisten ilmiöiden rakenteiden selvittämiseen. (Puusa & Juuti, 2020, 180.) Tutkimuksen menetelmien tulee soveltua annettujen ilmiöiden tutkimiseen. Luotettavuutta tutkimukseen lisää myös se, että tutkittavan ja tutkijan ajatukset tulkinnasta ovat yhtenäisiä. (Puusa & Juuti, 2020, 174.) Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta lisää myös etukäteisesti mietitty joukko tutkittavia, joilla on tietoa ja kokemusta käsiteltävästä ilmiöstä.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan kuvailla uskottavuuden, luotettavuuden, siirrettävyyden, vastaavuuden, tutkimustilanteen arvioinnin, varmuuden ja riippuvuuden kautta. Laadullisin menetelmin toteutettu tutkimus on harvoin samoilla menetelmillä toistettavissa, jos haastateltava joukko on erilainen. Laadullisen tutkimuksen tulokset ovat usein laajan tarkastelunsa vuoksi usein siirrettävissä toisiin konteksteihin, kuten uusiin tutkimuksiin ja hankkeisiin. Toistettavuus on tutkimuksessa haastavaa, sillä aiheella on selkeää sosiaalista monimuotoisuutta, riippuen millaiselta ryhmältä samankaltaisia kysymyksiä kysyttäisiin. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 121-122.)

Aineiston analyysivaiheessa uskottavuutta lisää aineiston huolellinen ja toistava läpikäyminen, varsinkin kun opinnäytetyön tekijä ei ole aikaisemmin tehnyt tutkimusta laadullisin menetelmin. Teemat oltiin ennalta suunnitellut, mutta teemoja tuli hieman muokata aineistolähtöisten periaatteiden mukaisesti, mukailen sitä, mitä aineisto toi opinnäytetyölle. Ennen tutkimusta ei voida vaikuttaa kuitenkaan siihen minkälaista aineistoa haastatteluista saadaan ja minkälaisiin aihioihin vastaukset asettuvat. Uskottavuutta lisää myös se, että tulkinnat on esitetty haastateltaville ennen raportin varsinaista julkistamista. Tulkinnan on tärkeää vastata myös tutkittavien omia näkemyksiään (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 122).

Haastattelua ja analyysiä haastoivat vallitseva koronatilanne, tutkittavien löytäminen ja haastattelujen ajoittaminen. Analyysiä joutuikin tekemään ennen, kuin kaikki haastattelut saatiin

valmiiksi. Tämä toisaalta antaa myös tutkittavalle mahdollisuutta tarkastella aineistoa useaan kertaan ja tämän kautta osaa ennakoida tuloksia jo ennen lopullista analyysiä varten. Toisaalta edellisten haastattelujen analyysi saattaa myös vaikuttaa seuraavien haastattelujen suuntaan ja tällöin haastattelut eivät kaikki olisi lähtökohdiltaan samoja. Tämän vuoksi opinäytetyön tekijä ei muuttanut esim. kysymyksiä edellisten haastattelujen perusteella. Aineiston keruu on myös kuvattu yksityiskohtaisesti, joka lisää tutkimuksen luotettavuutta ja helpottaa sen ulkopuolista arviointia (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 123).

Tutkimuksen luotettavuutta vähentää opinäytetyöntekijän kokemattomuus ja se, että opinäytetyö tehtiin yksin ilman muiden tekijöiden tuomaa tulkinnan monipuolisuutta. Etenkin aineiston litteroinnissa ja alkuperäisilmausten koodaamisessa oli vaikeaa erotella pienempiä yksiköitä. Tämän vuoksi alkuperäisilmauksia pilkottiin saadakseen aineistosta mahdollisimman paljon irti. Pilkkomisesta huolimatta analyysiyksiköt valikoituivat isoiksi asiakokonaisuuksiksi ja lauseiksi, sillä omasta näkökulmasta ne antoivat perusteellisemmän kuvan ilmiöistä. Analyysin eteneminen alaluokiksi oli kokemattomuuden vuoksi myös haastavaa. Koko opinäytetyön tekemisen aikana pyrin kuitenkin pitämään tulosten tarkastelun mahdollisimman neutraalina. Analyysin ja toteutuksen prosessi pyrittiin myös kuvaamaan mahdollisimman läpinäkyvästi. Tulosten esittelyssä, pyrin nostamaan esille alaluokat ja kuvailemaan niitä aina esimerkein alkuperäisten ilmausten muodossa. Tämän avulla polku alkuperäisilmauksiin säilyy. Myös analyysin kuvaukset on esitelty annetuin esimerkein. (Kylmä & Juvakka, 2007, 130-133.)

Opinäytetyön tulokset ovat osittain siirrettävissä. Toistettavuus aineistossa on kuitenkin epätodennäköistä, sillä aineisto käsittää tietyn ammattiryhmän omia käsityksiä annetusta tilanteesta. Näiden ajatusten linkittyminen teoreettiseen viitekehykseen lisää kuitenkin tutkimuksen luotettavuutta. Tulosten tarkastelussa ja pohdinnassa on käytetty apuna teoreettisessa viitekehysissä mainittuja lähteitä. Lähteet ja teoreettinen viitekehys lisää myös tutkimuksen uskottavuutta triangulaatioteorian perusteella. Raportissa käsitelleet tutkimukset toivat näkemyksiä eri ammattikuntien ja asiakkaiden ajatuksista annettuihin ilmiöihin. Eri näkökulmat tuovat uskottavuutta tutkimukselle. (Kylmä & Juvakka, 2007, 126.)

Lähteet on pyritty opinäytetyössä myös valikoimaan niin, että ne ovat mahdollisimman tuoreita. Vaikeuksia tulosten tarkastelemiseen tuo edellisten tutkimusten ja lähteiden vähyys etenkin isätyötä jarruttavista tekijöistä ja isätyön vaikuttavuudesta.

7.2 Eettisyys

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista ja tutkittaville itselleen on tehtävä selväksi tutkimuksen vapaaehtoinen luonne. Tutkimus ja siihen liittyvä osallistuminen voidaan myös keskeyttää missä vaiheessa tahansa. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2019, 8.) Tutkimuksessa tulee huolehtia rehellisyydestä, läpinäkyvyydestä ja erityisestä tarkkuudesta aineistoa koskevaan tallentamiseen, käsittelyyn ja esittämiseen liittyen (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2012, 6).

Opinnäytetyön tekijällä on vastuu siitä, että hän käsittelee saatua aineistoa yksilön yksityisyyttä kunnioittaen (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2012, 6). Kyseisen opinnäytetyön kohdalla on erittäin tärkeää, että tutkija ei ohjaa toiminnallaan tutkimuksen suuntaa. Tutkimuksessa ei julkaista mitään mistä voitaisiin haastateltavat tunnistaa, kuten nimiä tai tietoa haastateltavien työympäristöistä. Opinnäytetyössä on suunniteltava tarkkaan mitä lisäkysymyksiä haastatteluissa voidaan esittää. Näistä lisäkysymyksistä ei tule poiketa, jotta haastatteluaineisto pysyy puhtaana ja siihen ei liity haastattelijan omia näkökulmia. Kaikilta opinnäytetyöhön osallistuvilta pyydetään kirjallinen suostumus osallistumisesta. Myös osista organisaatioita, joissa henkilöt työskentelevät pyydetään lupaa suorittaa tutkimusta. Opinnäytetyöntekijä ei saa työstään rahallista korvausta. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2012, 6.)

Opinnäytetyössä tulee ottaa huomioon mihin paikkaan aineisto tallennetaan, sekä miten paljon aikaa on annettu aineiston käsittelylle. Riittävä aika mahdollistaa aineiston tahdikkaan käsittelemisen. Opinnäytetyössä saatua aineistoa ei myöskään tallenneta paikkaan, jossa se voisi olla kolmannen osapuolen tarkasteltavissa, jos aineistoa varmuuskopioidaan, tulee mahdolliset tallennusvälineet merkitä huolellisesti ja raportoida asiaankuuluvalla tavalla. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2012, 6.)

Kvalitatiiviseen tutkimukseen osallistuvien anonyymiteetin kulmakivenä on tunnisteiden (nimet, puhelinnumerot, syntymäajat ym.) poistaminen heti, kun aineisto on käsiteltyä riittävän valmiiksi, että kyseisiä tunnistetietoja ei tarvita luvan vastaanottaneen tutkimuksen tekemiseen. Myös aineiston säilytys tulee olla läpinäkyvää eli tieto tallennuspaikasta ja formaatista tulee tulla ilmi tutkimuksen suunnitteluvaiheessa (Kuula, 2011, 148 & 153).

Opinnäytetyöhön haastateltavat haastateltiin nimettömänä, vaikkakin heidän taustansa ja ammattinsa huomioon ottaen. Haastatteluihin kutsutuilta henkilöiltä pyydettiin lupa lähettämällä heille sähköisesti tutkimustiedote (Liite2). Tutkimuksesta saatuja aineistoja säilytettiin siihen asti, kun tulokset olivat kirjattuina opinnäytetyön raportin muodossa opinnäytetyön valmistumiseen asti. Tämän jälkeen aineisto hävitettiin kaikista tiedontallennusaloilta. Nimi tietoja ei tallennettu missään vaiheessa opinnäytetyön tekemistä ja tieto haastateltavista pyrittiin säilyttämään niin, että se toteutui mahdollisimman anonyyminä, esim. haastateltava 1, haastateltava 2. Tutkittavaa aineistoa ei muutettu missään vaiheessa tutkimusta.

Opinnäytetyöhön osallistuvilla ei missään vaiheessa tule myöskään syntynyt vahinkoa. Opinnäytetyön tulokset myös näytettiin haastateltaville ennen raportin julkistamista. Opinnäytetyössä tieto tallennetaan aluksi äänitallenteella opinnäytetyöntekijän tietokoneelle, jonka jälkeen aineisto muutettiin tekstimuotoon, jolloin aineisto säilyy tekstimuodossa. Muutoksen ja analysoinnin jälkeen aineisto hävitettiin, jolloin jäljelle jäävä osuus on opinnäytetyön julkaistava raportti.

8 Johtopäätökset ja kehittämisehdotukset

Opinnäytetyön tuloksista voidaan havaita, että isätyö on kehittynyt 2000-luvulta lähtien jo osittaisin melko runsaasti. Edelleen kuitenkin tarvitaan enemmän toimia isätyön vakiinnuttamiseksi eri paikkakunnille, jotta pystymme tarjoamaan isille tukea mahdollisimman tasapuolisesti ja huomioimaan isät tasavertaisina kasvattajina. Voidaan myös havaita motivaation ja resurssien jarruttavan suuresti hyvien työskentelykäytäntöjen leviämistä eri paikkakunnille. Tasavertaisuuteen voidaan vaikuttaa esimerkiksi äitiysneuvolan muuttaminen koko perhettä tukevaksi perheneuvolaksi ja lisäämällä palveluiden eri tason käytänteisiin tasavertaisen vanhemmuutta tukevia toimintoja (Väljærvi, 2019, 14). Tämän toteutumiseksi tarvitaan eritasoilla päättäjiltä ja työntekijöiltä tahtoa ja tekoja isien tukemisen edistämiseksi, kuten myös tutkimusten tuloksistakin voidaan päätellä.

Perheitä kohtaavat palvelut ovat edelleen toiminnassa äitikeskeisiä, vaikkakin isien eteen on tehty työtä ja vaihtelevuutta löytyy myös siinä, miten terveydenhuollon ammattilaiset ottavat huomioon isät palveluissa. Puolisolla, isällä ja terveydenhuollon ammattilaisilla on suuri rooli asenteiden muuttamisessa. Myös tarve on enemmän siirtymässä suuntaan, jossa palvelut, kuten isäneuvolat ovat toivottuja (Hakulinen ym., 2019, 120). Kun palvelut ovat rakennettu enemmän äidin ja lapsen ympärille, on terveydenhuollon ammattilaisten näkemyksissä ja tavassa kohdata perhe mahdollisuus vaihtelevuuteen. Tätä varten tarvitaankin suosituksia isätoiminnan järjestämiseksi ja puskurointia kunnallisella tasolla, jotta on mahdollista saada saavutettavuuden kiulu kurottua. Kuten tutkimuksen tuloksissakin, saavutettavat palvelut ovat mahdollisia esimerkiksi lähipalveluin tuotettuina tai yhden ohjaavan keskusjärjestön järjestämänä.

Tulosten pohjalta tarvitsimme enemmän tutkimusta siitä, minkälainen tahto eri kunnilla ja organisaatiolla on isyyden tukemiseen, ja kuinka valmiita kuntapäätäjät ovat vakiinnuttamaan toimintaa perheille tarjottuihin palveluihin. Isä työn suunnitelma, isän näköinen- hankkeessa toi hyviä menetelmiä organisaation sisäiseen tasa-arvotarkasteluun isänäkökulmasta (Katajisto ym., 2020, 69). Eri hankkeiden tuomien materiaalien hyödyntäminen onkin tärkeää, jotta välttyään siltä, että samaa työtä tehtäisiin useaan kertaan. Opinnäytetyö toi esille myös sen, että tukea kyllä saadaan ja erilaisia tukimuotoja on kehitetty, mutta ne eivät saavuta

isiä riittävästi ja ne ovat pirstaleisia tai saadakseen näitä palveluita isällä tulee vanhemmuudessa olla jokin haaste, minkä vuoksi hänet ohjataan johonkin vertaisryhmään.

Tutkimusta tarvitaan myöskin eri kokeilujen vaikuttavuudesta isien vanhemmuuden kokemukseen, kuin myös kokeilujen ennaltaehkäisevään vaikutukseen. Tässä voisi käyttää hyödyksi niitä kokeiluja, joita on esimerkiksi Pohjoiskarjalassa, Vaasassa sekä Mäntsälässä tehty isäneuvolan ja isille tarkoitettujen henkilökohtaisten vastaanottojen merkeissä (Vaasa.fi, 2020; mäntsälä, 2015; Hakulinen ym., 2019, 119). Vaikuttavuuden arviointi tukisi myös muiden kuntien mahdollisuuksia toteuttaa kyseisenkaltaista toimintaa. Vaikuttavuuden arviointi saattaisi lisätä myös kuntien päättäjien ja työntekijöiden motivaatiota toteuttaa toimintaa osana palveluita. Isätyöntekijä jokaisessa kunnassa voisi toteuttaa isäneuvolaa ja vastata isien kasvaan vanhemmuuden tuen tarpeeseen. Isäneuvolassa puolestaan voisi toteuttaa isien omia perhevalmennuksia jo hyvin toteutettujen perhevalmennusmallien mukaisesti (Tikka & Saneri, 2012, 11). Yhtenäisesti toteutetut palvelut lisääisivät myös vanhemmuuden tasa-arvoa ja vähentäisivät ajatuksia palveluiden äitikeskeisyydestä.

Lähteet

Painetut

Eerola.P., Mykkänen.J. 2014. Isän kokemus. Gaudeamus. Hakapaino. Tampere.

Jämsä.J., Kalliomaa. S. 2010. Isyyden kielletyt tunteet. Vammalan kirjapaino. Väestöliitto.

Kuula. A.2018. Tutkimusetiikka- Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Vastapai-no. Tampere

Kylmä.J., Juvakka.T. 2007.Laadullinen terveystutkimus. 1.-2.painos. Editha Publishing. Helsinki

Lamb.M.2010. The role of the father in child development. 5th edition. John wiley & sons Inc.

Puusa.A., Juuti.P.2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus.

Sinkkonen.J.2012. Isäksi ensi kertaa. WSOY. Helsinki

Tuomi.J., Saraijärvi.A.2017. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi. Helsinki

Tuomi.J., Saraijärvi.A.2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi. Helsinki.

Vänskä.K., Laitinen- Väänänen.S., Kettunen.T., Mäkelä.J. 2011. Onnistuuko ohjaus- sosiaali- ja terveysalan ohjaustyössä kehittyminen. Edita publishing. Helsinki.

Sähköiset

Miessakit ry. Apua isille masennusoireisiin tai niiden kohtaamiseen perheessä, Maksuton tukipalvelu isille - kasvotusten, ryhmässä, verkossa ja puhelimesta.2020. Masi- Hanke. viitattu 10.1.2021. Masi-opas-2020_web.pdf (miessakit.fi)

Eerola.P., Huttunen.J. 2011. Metanarrative of the "New Father" and Narratives of Young Finnish First-Time Fathers. Fathering, Vol. 9, No. 3, Fall 2011, 211-231. viitattu 17.1.2021. FATH0903_1_Eerola_etal_MSP.pdf (jyu.fi)

Hakulinen.T., Laajasalo.T., Mäkelä.J. 2019. Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen vahvistaminen. Terveys- ja hyvinvoinnin laitos. Helsinki. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/138389/URN_ISBN_978-952-343-357-1.pdf?sequence=1&isAllowed=y

- Hakulinen.T., Onwen-Huma.H., Varsa.H., Pulkkinen.P., Sandt.M.2017. Sukupuolten tasa-arvo neuvolan asiakastyössä Opas vanhempien ja lasten tukemiseen sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta. Sosiaali- ja terveysministeriö. Helsinki. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135309/13_2017_Sukupuolten%20tasa-arvo%20neuvolan%20asiakasty%c3%b6ss%c3%a4.pdf?sequence=3&isAllowed=y
- Halme.N. 2009. Akateeminen väitöskirja. Isän ja leikki-ikäisen lapsen yhdessäolo. Tampereen yliopisto. lääketieteellinen tiedekunta. Hoitotieteen laitos. Helsinki. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/66490/978-951-44-7794-2.pdf?sequence=1>
- Halme.N., Perälä.M-L., Laaksonen.C. 2010. Yhteistyöinterventtioiden vaikuttavuus lapsiperhepalveluissa- Järjestelmällinen katsaus. Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos. 2010. 832873c2-7919-48cf-b394-11a7cd1d85b4.pdf (julkari.fi)
- Hellsten.S., Salonen.S. 2011. Havaintoja isien kohtaamisesta sosiaali- ja terveyspalveluissa.Ensi- ja turvakotien liitto. Miesten keskus. Helsinki. https://issuu.com/ensi-jaturvakotienliitto/docs/havaintoja_isien_kohtaamisesta_sosi
- Hyytiäinen.T. 2014. Puhetta isyydestä ja osallistumisesta. Isyyden diskursiivinen rakentuminen KaksPlus -lehdessä 1970 -2010. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Sosiaalityön pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/45403/1/URN%3ANBN%3Afi%3Aju-201502251378.pdf>
- Katajisto.K., Laitinen.A., Lappeteläinen.H., Pitkänen.I.2020. Isätyökirja. Isän näköinen -hanke. Vaasa. <https://xn--isnnkinen-w2ac1t.fi/wp-content/uploads/2020/01/Is%C3%A4ty%C3%B6kirja.pdf>
- Kekkonen.M., Lilja.J., Nieminen.K.2013. Isätietoa. Lahden ammattikorkeakoulun julkaisuja. Isänä työelämässä projekti. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/63888/Isatie-toa_opas_Kekkonen_Lilja_Nieminen.pdf?sequence=2
- Klementti.R., Hakulinen-Viitanen.T. 2013. Äitiysneuvolaopas Suosituksia äitiysneuvolatoimintaan. Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos. Tampere. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110521/THL_OPA2013_029_verkko.pdf?sequence=3&isAllowed=y
- Koivumäki.T. 2011. Isien kokemuksia isyyden muuttumisesta, lastenneuvolasta ja terveysneuvonnasta. Pro-gradu tutkielma. Terveystieteiden yksikkö. Tampereen yliopisto. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/83032/gradu05456.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Lähteenmäki.M., Pihlaja.P., Laakkonen.E. 2020. Varhaiskasvatuksen Tiedelehti. Journal of Early Childhood Education Research. Volume 9. Issue 2. <https://jecer.org/wp-content/uploads/2020/09/Lahteenmaki-Pihlaja-Laakkonen-Issue9-2.pdf>

Mailasalo.M. 2015. Osaamaton, vastuun ottava vai näkymätön isä? Isyys ja isään liittyvät riskit vuosien 1999-2013 neuvolajulkaisuissa. Pro-gradu tutkielma. Helsingin yliopisto. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/153304/Mailasalo_Sociologia.pdf?sequence=2&isAllowed=y

mantsala.fi. 2015. Huomio isät! Hyvinvointineuvolan isätyöntekijä tavattavissa. viitattu 3.5.2021 <https://www.mantsala.fi/tiedostot/palvelut/sosiaalipalvelut/Neuvolat/2015/Istyn-tekijn%20uusittu%20tiesote%20%20kunnan%20nettisivuille.pdf>

Miessakit ry. 2020. Apua isille masennusoireisiin tai niiden kohtaamiseen perheessä, Maksuton tukipalvelu isille - kasvotusten, ryhmässä, verkossa ja puhelimesta. Masi- Hanke. viitattu 10.1.2021. https://www.miessakit.fi/wp-content/uploads/2020/10/Masi-opas-2020_web.pdf

Miessakit ry. 2015. Isäryhmätoiminta isyyden hyvinvoinnin vahvistajana. Juhlavuoden artikkelisarja. viitattu 19.1.2021. <https://www.miessakit.fi/2015/10/22/isaryhmatoiminta-isyiden-hyvinvoinnin-vahvistajana/>

Miessakit.fi. 2020. Isyyden tueksi / isäluuri. viitattu 26.11.2020. <https://www.miessakit.fi/toimintamuodot/isyiden-tueksi/>

Mykkänen. J., Aalto. I. 2010. Isyyden ihanteet, arki ja kokemukset Raportti isyyden tutkimuksesta Suomessa. Nuorisotutkimusverkosto Verkkojulkaisusarja. <https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2013/05/1isydenihanteet.pdf>

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2013. Opas perhevalmennuksien isäkokousten ohjaajalle. Raportti Kainuun perhevalmennusten yhteydessä kehitetyistä isäkokouksista. Isä-Hanke. Kajaani. <https://bin.yhdistys-avain.fi/1558685/DA6ISu8HRYb0xXFfCZ00Rf5Ds/Opas%20perhevalmennuksien%20is%C3%A4koontumisten%20ohjaajalle.pdf?token=eyJhbGciOiJIUzI1NiIsInR5cCI6IkpXVCJ9.eyJrZXkiOiJQUk9EliwidXJljoiaHR0cHM6Ly9iaW4ueW-hkaXN0eXNhdmFpbi5maS8xNTU4Njg1LORBNkltDThiUlliMHhYRmlGY1owMFJm-NURzL09wYXMiMjBwZXJoZXZhbG1lbm51a3NpZW4lMjBpcyVDMYVBNGtvb250dW1pc3RlbiUyMG9oamFhamFsbGUucGRmliwibWFya0FzUHVibGlljlp0cnVlLCJpYX-QiOjE2MDYzODY2ODUsImV4cCI6MTYwNjM4Njk4NX0.ts03XaRsszrPxSrv07ztfGBTgKdBqw2WglJef-zbOTRU>

Perälä.M.,Salonen.A., Halme.N., Nykänen.S. 2011. Miten lasten ja perheiden palvelut vastaavat tarpeita? Vanhempien näkökulma. Terveys- ja hyvinvoinnin laitos. RAPORTTI 36/2011.

Tampere. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80090/27f8cf8eb-8fa8-402a-b3a0-e26dd8a7ba6d.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Riikonen. K. 2019. Laajojen terveystarkastusten toteutuminen sekä koetut mahdollisuudet ja haasteet äitiys- ja lastenneuvolassa- osastonhoitajien näkemyksiä. Pro gradu -tutkielma. Itä-Suomen yliopisto. Terveystieteiden tiedekunta Hoitotieteen laitos. Toukokuu 2019. https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/21714/urn_nbn_fi_uef-20190692.pdf?sequence=-1&isAllowed=y

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2008. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä. Isien ja isyyden tukeminen äitiys- ja lastenneuvoloissa. Helsinki. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/72376/Selv200824.pdf?sequence=1>

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2014. Mieskysymyksiä tasa-arvopolitiikassa POHTIVA TYÖRYHMÄ. Väliraportti. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2014:3. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/70249/RAP201403_miestyovr_verkko.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Säyrälä.S. 2017. Isyys ja elämän kriisit - isyyden merkitys, haasteet, voimavarat ja tuki. Pro gradu tutkielma. Kasvatustieteiden laitos. Jyväskylän yliopisto. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/54404/URN%3ANBN%3Afi%3Aaju-201706092777.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos. 2021. Lastenneuvola. viitattu 29.4.2021. <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/aitiys-ja-lastenneuvola/lastenneuvola>

Tikka.T., Saneri.S. 2012. Isyys kuulluksi, näkyväksi ja osallistuvaksi Isyyden Tueksi -hanke 2008-2014 Väliraportti. Miessakit ry. Viitattu 17.1.2021. https://www.miessakit.fi/wp-content/uploads/2020/03/isyyden_tueksi_valiraportti.pdf

Tutkimuseettinen Neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012. https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 3 2019. https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2020.pdf

Vaasa.fi. 2021. isäneuvola. Viitattu 27.4.2021. <https://www.vaasa.fi/asu-ja-ela/terveys-ja-hyvinvointi/aitiys-isa-ja-lastenneuvolat/isaneuvola/>

Väljärvi. V. 2019. Edellytykset kasvuun, oppimiseen ja osallisuuteen kaikille. Tutkijoiden havaintoja ja suosituksia lasten ja nuorten monipuolisen kehityksen, terveyden ja vaikuttamisen mahdollisuuksien edistämiseksi. Opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Helsinki. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161440/VN_2019_7_Edellytykset_kasvuun_oppimiseen_ja_osallisuuteen_kaikille.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Julkaisemattomat

Ensimmäinen julkaisematon lähde

Kuviot

kuvio 1: Isien asemaan vaikuttavat tekijät terveydenhuollon palveluissa	18
kuvio 2: Isyyden tuki ja siihen vaikuttavat tekijät terveydenhuollossa ja perheille tarkoitetuissa palveluissa.....	22
kuvio 3: Isyyden tukemisen juurtumiseen vaikuttavat tekijät ja onnistumiset palveluissa	26

Taulukot

Taulukko 1: Esimerkki pelkistyksestä.....	16
Taulukko 2: Alaluokkien muodostuminen.....	17

Liitteet

Liite 1: haastattelurunko	47
Liite 2: tutkittavan tiedote	49

Liite 1: haastattelurunko

1. Isien asema vanhempana terveydenhuollon palveluissa

millaista olisi sinun mielestäsi isyyden yksilöllisempi huomiointi terveydenhuollossa?

Mitkä asiat vaikuttavat isien kuulluksi tulemiseen terveydenhuollossa?

Minkälainen on isän asema terveydenhuollon palveluissa?

Miten isän asema on muuttunut palveluissa 2000 luvulla?

miten isän asemaa voidaan parantaa palveluissa?

mitä hyviä keinoja on tehty isien aseman parantamiseksi?

2. Isyyden tuki terveydenhuollossa ja perheille tarkoitetuissa palveluissa.

- Millaista on isätyö terveydenhuollon palveluissa?

- miten isyyttä tuetaan terveydenhuollon palveluissa?

- Millä tavalla isät huomioidaan terveydenhuollossa ja neuvolapalveluissa?

- millä tavalla isyyttä voitaisiin tukea entistä paremmin?

- millä keinoilla isät voitaisiin ammattilaisten toimesta ottaa huomioon yksilöllisemmällä tavalla?

- Miten isät otetaan huomioon? Miten voitaisiin ottaa paremmin huomioon? Mistä johtuu ettei heitä oteta huomioon?

- Millaista on isyyden tukeminen terveystalouksissa? Mitä mielestäsi isät toivovat tuelta?

3. Isyyden tukemista jarruttavat tekijät ja onnistumiset palveluissa.

- Miten perhekeskeisyys mielestäsi näkyy/ toteutuu tällä hetkellä terveydenhuollon palveluissa? mistä tämä mielestäsi johtuu?

- Millaiset tekijät jarruttavat isätyön vakiintumista palveluihin?

- Mitä onnistuneita asioita palveluissa on jo tehty isyyden tukemiseksi?
- Mitä keinoja tarvitaan isätyön systemaattiseen kehitykseen palveluissa?
- Millaisia työmenetelmiä ammattilaiset käyttävät terveydenhuollon palveluissa? Miten työmenetelmiä tulisi uudistaa, jotta isätyö onnistuisi vielä paremmin?

Liite 2: tutkittavan tiedote

TUTKITTAVAN TIEDOTE

5.2.2021

Hei! Olen Aleksi Herranen ja opiskelen Terveystieteiden ja terveysalan ammattikorkeakoulussa Tikkurilassa.

Olen tekemässä opinnäytetyötä aiheesta Isätyön ammattilaisten näkemyksiä isätyön tilanteesta terveydenhuollon palveluissa. Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata ammattilaisten haastattelujen perusteella tekijöitä, jotka jarruttavat isätyötä terveyspalveluissa ja tekijöitä, joiden avulla isäerityistä työtä saadaan vakiinnutettua terveydenhuoltoon ja neuvolapalveluihin.

Myös tieto siitä, mikä on isän asema palveluissa luo pohjaa uusiin isille tarkoitettuihin hankkeisiin ja projekteihin. Aineisto kerätään haastattelemalla ammattilaisia etäyhteysohjelma Zoomin avulla. Haastatteluja ei voida suorittaa kasvotusten vallitsevassa tilanteessa. Aineisto, joka tutkimukseen tulee kerätään haastattelemalla ja haastattelut tallennetaan. Haastattelu kestää 20 minuutista 60 minuuttiin. Haastatteluun osallistujien nimeä ei julkaista missään vaiheessa tutkimusta ja tutkimuksesta voidaan kieltäytyä tutkimuksen missä vaiheessa tahansa.

Osallistuminen on myös vapaaehtoista. Haastateltavilta saatu tieto säilytetään erittäin luottamuksellisesti. Haastatteluista saatu materiaali muutetaan tutkimuksen kuluessa tekstimuotoon ja analysoidaan laadulliseen tutkimukseen soveltuvien menetelmien avulla. Aineistoa ei käytetä muuten kuin tämän opinnäytetyön tekemiseen ja opinnäytetyön valmistuttua aineisto hävitetään asiaankuuluvalla tavalla. Julkaisu tapahtuu tavalla, josta yksittäistä henkilöä ei voida tunnistaa.

Suostun osallistumaan tutkimukseen:

Allekirjoitus ja päivämäärä:
